Ժ. ՏԱՐԻ 2952 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՏՐԷ 4386 3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1893 7 ՋԵՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیهده غلطهده آرهوولك غزتهسی ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible] արժաք 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 3/15 1893

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԴԱՆՁԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Հարաւային Եւրոպիոյ երեք երկիրներ, Իտալիա, Յունաստան, Սպանիա, կը նեղուին գանձային տագնապէ. Երեքին մէջ ամենէն աղէկ դիրքն Իտալիա ունի, բայց դարձեալ, իւր նախկին վիճակին բաղդատմամբ, այնքան տագնապալի է գանձային դրութիւնն որ ամենէն աւելի Իտալիա ուշադրութիւն կը գրաւէ. Իտալեան ժողովուրդը տարուէ տարի դրամ կը շահի, և մինչեւ իսկ կ'աւելցնէ. Ասի կա անուրանալի է. Բայց կառավարական ծախուց աւելորդութենէն ելմտացոյցին մէջ բաց յառաջ եկած է, պարտք գոյացած է, և այս պարտուց տոկոսներն ես ելմտացոյցին վրայ բարդուելով, աւելի մեծ բաց մը գոյացուցած են. Ասկէ զատ, Տէրութիւնը թղթադրամով կը հատուցէ տուրքերն, և ինք ոսկի կուտայ իւր օտար [illegible]. Այս հաշուէն ալ հարիւրին 12—15 կը վնասէ միշտ, և վնասը կը բարդուի տարեկան բացին վրայ. Իտալեան կառավարութեան ծախքն աւելցած է քանի մը պատճառներով. Նախ, զի դեռ կատարելապէս միացեալ երկիր մը չէ Իտալիա. Նախկին բաժանումներուն հետքերը կան. օրինակի համար, բազմաթիւ Համալսարաններ և վճռաբեկ ատեաններ կան երկրին մէջ. Այս նախկին բաժանումներու հետեւանքն եղած ծախուց կրկնութիւնք բնականապէս կը ծանրանան ելմտացոյցին վրայ. Եւ յետոյ, քաղաքական պարագայից բերմամբ, Իտալիա, վերջին տարիներուն մէջ, բանակի և նաւատորմի համար հարկադրուած է արտասովոր ծախքեր ընել. Տնտեսական դժուարութիւններ ալ կան, որդինք Ֆրանսայի հետ մաքսային պայքարին, որով իտալեան վաճառականութիւնն այնքան չի շահիր որքան իրաց բնական ընթացքին մէջ կրնար յուսալ. Եւ երբ վաճառականութեան շահերը պակսին, անուղղակիօրէն Տէրութեան եկամուտն ալ կը պակսի. Պանքաներուն յոռի մատակարարութիւնն և պանքատոմս հանելու դրութեան զեղծումներն ես դժուարացուցած են իտալեան գանձարանին ընթացքն. Այս ամեն պայմանաց բերմամբ իտալեան վարկը վնասուած է բաւական, և Իտալիոյ կառավարութեան համար ամենամեծ խնդիրն է գանձային վիճակի բարւոքում. Պ. Քրիսպիի նորակազմ նախարարութեան գլխաւոր գործն ալ այս պիտի ըլլայ.

* *

Յունաստանի վիճակն աւելի ծանր է. Եթէ Իտալիոյ մէջ թուղթին և ոսկիին տարբերութիւնն 100ին 12—15 է, Յունաստանի մէջ 100 ին 40 ի կը մօտենայ. Պ. Թրիքուբիս գանձային դրութեան համար իբրեւ ազատարար ողջունուած էր, բայց իւր այս անգամ իշխանութեան վերադարձէն ի վեր հելլենական արժէթուղթք աւելի եւս ինկան. Անցեալ օր 5 %ը մինչեւ 29 ոսկիի ինկաւ, 4 %ն ալ 30 էն քիչ վեր մնաց. Խաղաղութեան ժամանակ դուն ուրեք տեսնուած է որ Տէրութեան մը թղթերն այսքան արագ անկումներ կրեն.

Բանակցութիւնք կը շարունակին Աթէնքի մէջ Պ. Օրնշտայնի հետ, որ [illegible], Պ. Պարտաքի և այլոց խմբակին ներկայացուցիչն է. Պ. Թրիքուբիս կ'առաջարկէ կիսովին զեղչել տոկոսները. Պ. Օրնշտայն կը պահանջէ 100 ին 60. Պ. Թրիքուբիս կը պատասխանէ թէ երկրին տնտեսական ոյժը չի թոյլատրեր 100 ին 50 է աւելի տալ. Բայց կը հաւանի 100ին 60 ի, եթէ արժետէրք ընդունին 100 ին 40 կանխիկ, և 100 ին 20ը պայմանաժամէ մը ետքը վճարելի. Ո՛ր եղանակն ալ ընդունուի, պէտք է որ բանակցող խմբակը փոխառութիւն մ'ընէ հելլէն կառավարութեան, որ այս փոխառութենէ ստանալիք գումարը տոկոսի պիտի պակսեցնէ մեծագոյն մասամբ. Տոկոսի վճարումէն ինչ գումար որ աւելնայ, կառավարութիւնը զայն պիտի յատկացնէ դրամատուներուն ետ դարձնելու փոխ առած գումարներն, որով այս դրամատունք, նոր ոյժ մը ստանալով, կարող պիտի ըլլան ոսկւոյ բարձրանալուն դէմ մաքառել. Եւ երբ հելլէն կառավարութիւնը դադրի ոսկիի տարբերութիւն վճարելէ, մեծկակ շահ մը կ'առնէ.

Այս բանակցութիւնք մինչեւ դեկտ.ի վերջը պիտի տեւեն, մինչ դեկտ. 3|15ին (այսօր) պէտք է վճարուի Լարիսայի երկաթուղւոյն շինութեան համար կնքած փոխառութեան կտրոնը. Պ. Թրիքուբիս, այս վճարումը յետաձգելով, պաշտօնապէս տեղեկութիւն պիտի հաղորդէր հասարակութեան թէ ինք ինչ պայմաններ առաջարկած է պահանջատէրց և որ կէտին վրայ կը գտնուին բանակցութիւնք. Մինչեւ ցարդ սա հաստատուած է թէ Պ. Թրիքուբիս կ'ուզէ պահպանել հելլէն կառավարութեան արժանապատուութիւնն, արժետէրց հետ բանակցութեան հիմ բռնելով երկրին հասութից արդի վիճակն, յորմէ Պետութեան ծախքը վար դնելով, մնացեալը պիտի յանձնէ, բայց ինք պիտի յանձնէ, հանրային պարտուց տոկոսին ու գլխաւորին վճարման. Երէկի հեռագիրը մասնակի ծանօթութիւն մը կը հաղորդէր Խորհրդարանի մէջ Պ. Թրիքուբիսի ըրած յայտարարութեան վրայ. Որովհետեւ հելլէն արժեթուղթերէն կարեւոր մաս մ'ալ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ կայ, հետաքրքրաշարժ է գիտնալ թէ առաջիկայ մի քանի շաբաթներուն մէջ Յունաստանի գանձային գործերն ինչ երեւոյթ պիտի առնուն. Առ այժմ, անանկութեան մաս մը միայն մնացած կ'երեւի.

ՑՈՒՐՏԵՐՈՒՆ ԱՌԱՋ

Դեկտ.ի մէջ մտանք, և հարիւրամասնեայ ջերմաչափին սկսաւ 10 աստիճանէ վար իջնել, իրիկուններն ու գիշերները մանաւանդ. Մետէօրաբաններուն գուշակութիւններն, ըստ իս, կուտ մը չեն արժեր. ուստի, բնաւ միտքերնիդ մի՛ յոգնեցնէք թէ ներկայ ձմեռը խի՞ստ պիտի ըլլայ թէ մեղմ. Ձմեռը ձմեռ է, և իւր խոնաւութիւն իւր ցուրտին սաստկութենէն առաւել երկիւղալի է. Եւ Կ. Պոլսոյ մէջ ձմեռն աւելի խոնաւ է քան խիստ. Բժիշկները կ'ըսեն որ եթէ հարբուխ, ցնցղատապ (ռըմաթիզմ) կամ թոքատապ ըլլալ չենք ուզեր, պէտք է մեր բնակարանին մէջ 14էն 16 աստիճան ջերմութիւն պահենք. Երբ դուրսը սառած է, կամ երբ հիւսիսային, կամ հիւսիս-արեւմտեան քամին ուժգնապէս կը փչէ, այս աստիճանը ձեռք բերելու համար աղէկ կրակ վառել պէտք է. Դրամի խնդիր մ'է միայն վառարանները (սօպա) և ծխանները (շըմինէ) լաւ վիճակի մէջ պահել, բայց բժիշկները կը պատուիրեն նաեւ թէ «Պէտք է հոգ տանիլ որ օդը չապականի». Ի վերին երեւս, այս երկու պատուէրք անհամաձայն են. Երբ մեր սենեակներու պատուհանները ճշգիւ գոցուած են, դուրսի օդը ներս չի գար այնքան, և մեր գործածած վառելանիւթք մեր շնչառութեան պէտք եղած թթուածինը կը սպառեն. Ասոր կը հետեւի որ կրակ դրուած սենեկի մը օդը շատ չանցած կ'աւրուի, շնչելու անյարմար կ'ըլլայ.

Պէտք է ուրեմն նոյնքան հոգ տանիլ սենեակներուն օդը փոխելու որքան զանոնք տաքցնելու. և մեծ քաղաքաց մէջ մանաւանդ ամենէն դժուարալոյծ խնդիրներէն մէկն է այս. Ի սկզբան հնարուեցան հասարակ վառարաններն, որք «ընդհատաբար կը վառին». և գործածութիւնն յոյժ պարզ և նախնական է. բայց սենեկին մթնոլորտին մէջ գտնուող գործարանաւոր շամանդաղներն այրելով, չափէն աւելի կը փոխեն սենեկի օդին բաղադրութիւնն, և կը չորցնեն զայն. Յետոյ հնարուեցան սալ և այլ տեսակ ծխաններ, ուր դրուած վառելանիւթք «անընդհատ կը վառին», և վերջապէս գտնուեցան ջերմաբաշխները (գալօրիֆեր), որով բնակարան մը տաքցնել սուղ գործ է թէեւ, բայց ուրիշ ամեն դրութենէ աւելի բանաւոր և անվնաս է.

Եւրոպիոյ մէջ այժմ ամենէն յաճախադէպ է ծխանի գործածումն, որոյ գաղափարն առնուած է մեր ասիական հին ձեւով անպաճոյճ բնակարաններու օճախներէն. Բայց այս ձեւով գոյացեալ ջերմութեան մէկ փոքր մասն եւեթ սենեկին մէջ կը տարածի. մեծագոյն մասը ծխնելոյզէն կը թռի կ'երթայ. Առողջապահութեան մասին յարմարագոյն դրութիւնն է այս. զի սենեկին գէշ օդը նոյն ատեն ծխնելոյզէն կը քաշուի կ'երթայ, և պատուհաններու, դարակներու և դրան բացուածքէն միշտ թարմ օդ ներս կը թափանցէ. Հաշուի ըրած են սակայն որ եթէ փայտ վառուի, գոյացեալ ջերմութեան մէկ չորրորդը միայն կը մնայ սենեկին. եթէ հասարակ հանքածուխ կամ քօք վառի, 100ին 45էն 55ը միայն ներսը կը մնայ. 15 քաշ փայտ կամ 7—8 քիլօ հանքածուխ կամ քօք վառել պէտք կ'ըլլայ շէմինէին մէջ, նոյնքան տաքութիւն յառաջ բերելու համար սենեկին կամ սրահին մէջ որքան կը ստացուի 4—6 քիլօ փայտ կամ 2—3 քիլօ հանքածուխ կամ քօք վառելով հասարակ վառարանի մը մէջ. Ամենէն վնասակար բանն ածուխի կրակարանը (մանղալ) սենեակ առնելն է. Ամենէն գէշ թանտուրն իսկ մանղալէն նուազ վնասաբեր է. Կրակարանի վնասն ամենէն աւելի զգալի է քարուկիր շէնքի մէջ, որ փայտաշէնի չափ ծակ ու ծուկ չունենար, որով ալ [illegible] ածխածինը սենեկին մէջ մնալով, պարզապէս կը թունաւորէ զինք.

ՀԻՆ [illegible] ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

Ֆալախան, քանի որ այս բառը կը կարդամ կամ կը լսեմ, սոսկում կը զգամ. կը համարձակիմ մեր տիրացու Պետրոսին նկարագրութիւնն ընել, որ Արաբկիրի ամբողջ երիտասարդութիւնը լաւ կը ճանչնայ. Եկեղեցասէր էր. Աշակերտներս պարտաւոր էինք ամեն առտու և իրիկուն եկեղեցի երթալ և Ս. արարողութեանց ներկայ գըտնուիլ. վայ այն աշակերտին որ բացակայ կը գտնուի եկեղեցիէն, երբ որ դպրոց գար տիրացու Պետրոս, անմիջապէս կը կանչէր, փոքր հարցաքննութիւն մը կ'ընէր. եթէ թաղականի կամ հոգաբարձուի զաւակ էր կ'ազատէր պատիժէն, վասն զի այդ մանուկներ ամեն օր տիրացու Պետրոսին կաշառներ կը բերէին, ինչպէս՝ եթէ գիրքը լմցնէր՝ Փէս, անձեռոց եւն. Սովորութիւն մը ունէր մեր տիրացու Պետրոս. երբ որ տղայ մը Սաղմոսի մէջ «[illegible]» գար, այն օրը տղան անպատճառ թութէ կամ խաղողէ շինուած բաստեղ (ըստ Արաբկիրի անուանակոչութեան) դըպրոց կը տանէր. տիրացու Պետրոս այդ բաստեղին մէջ գլուխ անցունելու ծակ մը կը բանար, և մանուկին գլուխը կ'անցունէր, Սաղմոսը ձեռքը կուտար. Թաղականի կամ հոգաբարձուի տղայք ծայրերէն կը բռնէին, մանուկը երբոր [illegible] կարդար բաստեղին ծայրը բռնող տղայք քաշելով կը բաժնէին իրենց մէջ. հարուստներու տղայք այս առանձնաշնորհումները կը վայելէին դպրոցի մէջ. Գանք հիմակ այն աղքատ տղայոց որ իւր խնամոց յանձնուած էին. այդ մանկանց հայրերը առաջին անգամ իրաւունք կուտային Տիրացու Պետրոսին ծեծելու իւր ուզածին չափ. երբոր տղան դպրոց կը բերէր, կ'ըսէր անոր—«վարժապետ, տղաս քեզի կը յանձնեմ, ծեծէ որ մարդ ըլլայ» և իբր վերջին խօսք սա կ'ըսէր և կը մեկնէր. Միսը քեզ ոսկորը ինծի. Հիմայ ձեզ կը ձգեմ եթէ աղքատի մը զաւակը համարձակէր անգամ մը եկեղեցի չգալ, ի՞նչ կը յուսար, մանկան որ և է ապարկութիւնը մտիկ չէր ըներ, Ֆալախան պատրաստել կուտար. Երբոր ծեծը վերջանար մանուկը այլ եւս չէր կըրնար ոտքի վրայ ուղիղ կենալ, կ'իյնար, շատ անգամ ընկերներները թեւէն բռնելով տեղը կը տանէին. Երբոր մանուկ մը ծեծէր մեր դաստուին աչքերէն կրակ կը ցայտէր կարծես, ամեն աղաչանք անլսելի կը մնար. Շատ անգամ չարաճճի մանուկներ իրենց գուլպաներու մէջ յարդ կը լեցունէին, որպէս զի փայտի հարուածները թեթեւցնէին. Որովհետեւ մեր դաստուն մանուկները ծեծելու մէջ համբաւագէտ մ'էր, շատ անգամ մանկանց գուլպաներն հանել կուտար, ու բոկոտն ֆալախան կը հանէր. Նախապաշարութիւն մը ունէր որ ամեն առտու կը կրկնէր մեզի զգաստութիւն բերելու համար, այն է. «[illegible]». Մեր պատիժը միայն ֆալախան չէր, այլ անոր երկրորդականը կար, այն է թաթը. բայց այս ալ իւր նախորդին նման մեզ կը սոսկացունէր, որովհետեւ ասոր համար խորամանկութիւն բանեցնել չէր կարելի, եթէ մանուկ մը ձեռքը փախցունէր անմիջապէս ֆալախան պառկեցնել կուտար. Այս թաթի տախտակը միշտ կը գտնուէր տիրացու Պետրոսին քով որուն վրայ գրուած էր, «Օրհնեալ է փայտն [illegible]».—Երբոր երեկոյին արձակուէին տղաք, անմիջապէս մեր տիրացուն ֆալախան և թաթը կը պահէր գոցուած դարանի մը մէջ. այս զգուշութիւնները կ'ընէր, որովհետեւ շատ անգամ տղայք միաբանած կը կոտրէին ու կ'այրէին վառարանին մէջ, անոր հետքն աներեւութացնելու համար. Հիմայ քանի որ տիրացու Պետրոս մեռած է, Արաբկիրցի տղայք երջանիկ են. վասն զի ֆալախան ունեալ դասատուներէ չախորժիր. Մաղթենք որ ամեն դպրոցներէ հեռանայ, վասն զի տակաւին տեղեր կան ուր դեռ կը տիրապետէ.

Ս. ԲՐՈՒՏԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՔՐԻՍՊԻ.—Ծանուցինք թէ Պ. Ծանարտելլի չէր յաջողած նոր դահլիճ մը կազմելու. զի Ումպերդօ թագաւոր նկատած էր թէ անոր առաջարկած անձինք կայսերութեան պահանջած միջոցներն ի գործ դնելու անկարող էին. Կը պատմուի թէ Ն. Վեհափառութիւն, իբրեւ ապագայ նախարարութեան անդամներ Պ. Ծանարտելլիի կողմէ նշանակուած անձերուն անունները լսելով, ըսեր է. «Բայց ասոնք նախարարական խորհրդականներն են. ուրեմն նախարարնե՞րն ոյք են».

—Պ. Քրիսպի հանրային կարծիքին մասնաւոր ըրած մարդն էր. Իտալական բոլորովին տարբեր լրագրեր կը գրէին թէ կայսութիւն պահանջած անձը Պ. Քրիսպի է. Իտալեան կարեւոր թերթ մը կը գրէ թէ Իտալիա չորս բան կը պահանջէ Պ. Քրիսպիէ. (1) Ազդու անօրէնութիւնք՝ պանքատուներու դրութիւնը բարւոքելու. (2) Կարեւոր խնայողութիւնք ի մէջ պաշտօնարանաց, այլ մանաւանդ ծովային և պատերազմական պաշտօնատանց մէջ. (3) Հաշտարար և աշխատասէր քաղաքականութիւն մը, [illegible] վրայ հիմնուած է. (4) Բաւական քաջութիւն՝ յոյց տալու համար թէ երկիրն ինչպիսի զոհողութիւններ պէտք է կրէ. (Նոր տրոց հաստատում).

ՌՈՒՍԻԱ.—Անցեալ շաբթուն հետաքրքրաշարժ դատ մը տեղի ունեցաւ ի Փեթերպուրկ. Դատարանը դռնփակ [illegible]. Սեղանաւոր մը և իւր եղբօրդուստր ամբաստանուած էին իբրեւ անդամ Սքօբցիններու աղանդին, որք իրենց մարմնոյն վրայ անդամահատութիւն ի գործ կը դնեն. Ըստ ռուսական օրինաց, այս տեսակ անդամահատութիւնք պատժելի են երբ յանուն աղանդի ի գործ դրուին. Ամբաստանութիւնն հաստատելու համար, եկեղեցական մը ի պաշտօնէ քննեց ամբաստանելոց թուղթերն, որոց մէջ գտաւ Սքօբցիններու նշանաբանն. Ասոր վրայ երդուեալք հաստատական վճիռ արձակեցին. Սեղանաւորն, 60 տարեկան մարդ, 15 տարւոյ պատժական աշխատութեան դատապարտեցաւ իւր անձին վրայ ծանր անդամահատութիւն ի գործ դրած ըլլալուն համար, և իւր եղբօր աղջկան կուրծքին վրայ խաչի նշան մը ձեւացուցած ըլլալուն համար դանակով. Այս վերջինն իբրեւ մեղսակցուհի՝ 10ամեայ պատժական աշխատութեան դատապարտեցաւ.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Անցեալ օր ծանուցինք թէ Գերմանիոյ մէջ շատ տարածուած է ինֆլուէնցան. Թէեւ երկոտասնամեայ գահաժառանգ իշխանն ալ բռնուեցաւ այն հիւանդութենէն, բայց աղէկցաւ.

—Լրտեսութեամբ ամբաստանեալ երկու Ֆրանսացւոց դատաստանը վերջապէս տեղի պիտի ունենայ. Ամեն կողմէ ունկնդրութեան համար տոմսակ կը խնդրուի. Այնչափ մեծ բազմութիւն պիտի ըլլայ որ հարկադրուեցան Լայբցիկի դատական պալատան ամենամեծ սրահն յատկացնել դատաստանին. Դռնփակ պիտի ըլլայ դատին այն մասն որ լոկ զինուորական գաղտնիքներու կը վերաբերի, (ամրութեանց յատակագծեր, եւն.)

—1892—93 տարեշրջանին մէջ ի Գերմանիա գրուած նոր զինուորներէն 186,448 մարդոց 715ը միայն կարդալ գրել չեն գիտեր. Ըսել է 100ին 0·38ը ագէտ են, մինչ 10 տարի առաջ 100ին 1·32ը ագէտ էին. Գերման բանակին մէջ կարդալ գրել չգիտցողներու հաշիւն ամենէն պակաս է բաղդատմամբ միւս արեւմտեան բանակներու. Ագէտներու մեծագոյն մասը Գերմանիոյ արեւելեան (Ռուսիոյ սահմանակից) գաւառներէն է.

ԵԳԻՊՏՈՍ.—Տնտեսական պայմանաց վրայ լաւ նշան մը կը համարուի որ բամպակի մշակողք չեն ծախեր իրենց ապրանքն՝ սպասելով որ գինը վեր ելնէ. Այնու հանդերձ, իրենց տուրքերը վճարելու դժուարութիւն չեն կրեր. Միւս կողմէ, գաւառաց մէջ դրամ փոխ տուողները կը գանգատին թէ երկրագործք հիմակ առաջուան չափ իրենց չեն դիմեր.

—Ջէպէհր փաշա առնելիքի դատ մ'ունենալով եգիպտական պաշտօնատան մը դէմ, իրեն պիտի փոխանորդէ երեւելի իրաւագէտ Սըր Ուիլեըմ Մարիօդ, որ ժամանակաւ պաշտօնավարած է Եգիպտոսի մէջ իբրեւ իրաւագէտ.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (106)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Սակայն, յաղթելով զինք համակող զարշանքին, սոսկալի տպաւորութիւն, որ աւելի կը սաստկանար այն ինքնածին հոտէն որ կ'արտաբուրէր այրած միսէն, դէպի կինը ծռեցաւ.

Լա Գալիւլեօզ չէր լսեր. Զարհուրեալ երիտասարդը.

Անուն մը արտասանեց Ժաք, Տիւլուն.

Մեքերան անշարժ մնաց. Միայն, իր խղդուկ շնչառութիւնը չեշտուեցաւ աւելի սաստիկ խորդիւնով մը.

Այս միջոցին Ժաք ոտնաձայններ լսեց սանդուխին վրայ.

Յետոյ, վայրկեան մը ետքը, դուռն իր ծխնիներուն վրայ դարձաւ.

Ոստիկան զինուոր մը ներս մտաւ, ետեւէն ալ երեք անձեր.

Երեք կիներ.

Մէկը, Ֆավրէյ մարքիզուհին էր, միշտ սեւազգեստ, իր գեղեցիկ աժգոյն դէմքով որ կարծես մարմարէ շինուած էր. Իրեն հետ երկու մանկամարդ աղջիկներ. մէկը հիւսկէնուած խարտեաշ մազերով, որք աւելի կ'անուշցունէին իր վճիտ և զուարթ նայուածքը. միւսը թուխ՝ սեւ աչքերով:

Լիւսի տը Ֆավրէյն և իր մանկութեան բարեկամուհիներէն մէկն էր, Բոլին տը Սօսէյ, որը, որուն համար մարքիզուհին երկրորդ մայր էր.

Մարքիզուհին ի՞նչպէս հոդ կը գտնուէր.

Ամեն ուրախութենէ զրկուած, սիրտին մէջ ունենալով միշտ այն սոսկալի վիշտը որուն Գիսքաւ ենթարկած էր զինքը, մարքիզուհին կը ջանար քնացունել իր չարչարանքը բարիք ընելով, անդադար անձը նուիրելով տառապողներու.

Արդէն տեսանք որ ընկերակցութիւն մը կազմակերպած էր որուն նպատակն էր հարուածել չարիքն ու ոճիրը. Բայց ամենն այս չէր. Գթութեան քոյր մը երբեք աւելի գործօն, աւելի ճարտար չէր եղած մխիթարելու անոնք որ կուլային, հարըստութեան նըրած չափովը դարմանելու այն աղէտները որք այնքան յաճախ կը հարուածեն աղքատները.

Արսի փողոցին հրդեհն իմանալուն պէս, փութացած էր հոն երթալ, երկու աղջիկներուն ընկերակցութեամբը. Արդէն նըպաստներ՝ ճերմակեղէն, դրամ եւ այլն բաշխած էր, եւ իր ճամբուն վրայ անթիւ օրհնութիւններ կը լսէր.

Վերջապէս, այդ թշուառ կնոջ քով կուգար, յուսալով եթէ ոչ ամոքում մը, գէթ մէկ քանի գերագոյն մխիթարութիւններ տալու անոր.

Ժաք սարսռացեր էր, զգալով յուզում մը որուն ի՛նչ տեսակ բան ըլլալը չէր հասկնար.

Տիկին տը Ֆավրէյ կեցած էր սեմին վրայ, նայելով առնական ու ազնիւ դիմագծերով այդ երիտասարդին, որուն ճակտին վրայ տառապանքը արդէն դրոշմած կ'երեւար իր խարանը.

—Բժիշկն է, տիկին, ըսաւ ոստիկան զինուորը.

Մարքիզուհին թեթեւակի խոնարհեցաւ, պատասխանելով ողջոյնին զոր Ժաք ուղղած էր իրեն.

Երիտասարդը, լսելով այս բժիշկ տիտղոսը, զոր յափշտակած էր, չէր կրցած զսպել ամօթի զգացում մը. Հիմակ այս ստութը կը ծանրանար իր վրայ. կուզէր մեկնիլ, խոստովանիլ թէ խաբած էր ոստիկանութիւնը ... չէր համարձակեր.

Սակայն մարքիզուհին լա Գալիւլեօզին էր մօտեցած և անոր քով ծնրադրած. Պահ մը դիտեց զայն լռիկ, յետոյ Ժաքին դառնալով.

—Ա՛լ յոյս չկա՞յ, հարցուց իր լեցուն ու անուշ ձայնով.

Իրենց աչուըներն իրարու հանդիպեցան. Եւ, անհիթեթ բան, երկուքին ալ էութիւնէն սարսուռ մը անցաւ.

Անհի՞մն բան է ուրեմն արեան ձայնը, որուն գոյութիւնը կուրանան սկեպտիկները. Ոչ. Բնախօսութիւնն իսկ կը ջանայ ապացուցանել թէ երկու էակներու միջեւ, որք ծնունդի ներքին կապերով միացած են մէկզմէկու, տեսակ մը հոսանք առաջ կուգայ որ կը քաշէ զանոնք և իրարու կը մօտեցունէ.

Եւ սակայն անոնք անգիտակ էին... չէին հասկնար զիրենք համակող եղական յուզումը.

Անցողակի խռովում մըն էր. Ոչ մէկ ձայն կը գոչէր անոնց. Ժա՛ք, քու մայրդ է, Մառի տը Մովիլլերն է. մարքիզուհի՛, Ժաք տը Բոսմպելին զաւակն է ան.

—Յոյս չկայ, պատասխանեց Ժաք կակազելով.

Մարքիզուհին աւելցուց.

—Բայց այս խեղճ կինը ամուսին մը, զաւակներ չունի՞.

—Չեմ գիտեր, ըսաւ Ժաք, որ չէր համարձակեր Տիւլուֆէի անունը տալ.

—Տես, մայր, գոչեց Լիւսի, կարծես կը կենդանանայ.

Արդարեւ, լա Գալիւլեօզի երեսը ակամայ կծկումներով կենդանանալու երեւոյթ ունէր. Կեանքի վերջին ճիգն էր այս.

—Կը լսե՞ք զիս, հարցուց Մառի տը Ֆավրէյ. Բան մը կ'ուզէ՞ք ... ինծի նայեցէք ... խօսեցէք ...

Արդարեւ թէ՛ եղական և թէ վսեմ տեսարան մը կը ձեւացնէին այդ երեք մանկամարդ կիներն, այնքան գեղեցիկ, այնքան մեծավայելուչ իրենց պարզութեանը մէջ, ծռած այդ խշտեակին վրայ ուր մահամերձ էր եղեռնագործ կին մը. Ժաք անոնց երեսը կը նայէր. Տարօրինակ բան էր. Տեսնելով Լիւսին՝ համակրութիւն մը կը զգար անոր նկատմամբ ինչպէս քիչ մը առաջ մարքիզուհիին նկատմամբ. Ո՞վ էին ուրեմն այդ կիները, որոց տեսքն այսպէս կը խռովէր իր սիրտը.

Եւ Բոլի՞նը. ի՞նչ պաշտելի աղջիկ.

Տժգոյն էր, և կը ջանար զսպել տաժանագին ապաւորութիւնը զոր այդ սրտակեղեք տեսարանն առաջ կը բերէր. Իր արտասուալից աչուըներն հրեշտակային անուշութիւն մ'ունէին ... և երբ լա Գալիւլեօզ կը հեծէր, Բոլին աչուըները Ժաքին՝ կարծեցեալ բժիշկին դարձուց՝ գերագոյն կոչում մը ընելու համար անոր գիտութեանը.

Իր անկարողութենէն ամօթահար, երիտասարդը վար առաւ աչուըներն երբ միեւնոյն ժամանակ արեան կոհակ մը կը կարմրցունէր իր երեսը.

Յանկարծ, աւելի խղդուկ կոծ մը խուսափեցաւ մահամերձուհիին կուրծքէն.

Միեւնոյն ժամանակ, ելեքտրական ջղագրգռումէ մը յանկարծ ցնցուածի պէս, աչուըները բացուեցան, շուրթերը կըծկուեցան, և բառ մը խուսափեցաւ բերնէն զոր ճերմկորակ փրփուր մը կ'աղտոտէր.

—Շնո՛րհ, կը գոչէր, շնո՛րհ...

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, հարցուց մարքիզուհին, երեսը մօտեցունելով խեղճ կնոջ, աւելի լաւ լսելու համար.

Լա Գալիւլեօզ նորէն գալարուեցաւ.

—Պիերօ՜ն, ըսաւ. Ո՛չ, ո՛չ, ես չմատնեցի՛... ոչ, մի՛ այրեր զիս... Շնո՛րհ, օգնութի՛ւն... հասիր, Տիւլո՛ւ...

Ժաք, մեծագոչ ձայնով արտասանուած այս անունէն մէկէնմէկ սթափելով, անմիջապէս մօտեցած էր. լոյսը ամբողջովին կ'ողողէր իր երեսը, և կը գտնուէր ճիշդ լա Գալիւլեօզին դիմացը.

Սա տեսաւ երիտասարդն, ու բոլոր բոցակիզիկ մարմինը վեր ցատքեց իբր թէ դուրս նետուիլ ուզէր. միանգամայն, ոռնալով, մոլեգին, գոչեց.

—Ա՛հ, դուն ես, մարդասպանին քեռորդին... դո՛ւն ես, վա՛տ աւազակ... կուզես տեսնել թէ մեռա՞ծ եմ...

—Աստուա՛ծ իմ, ըսաւ Ժաք, որ կը դողդղար, ի՞նչ կը նշանակեն այս սոսկալի խօսքերը...

—Ցաւը կը խենդեցունէ զայն, ըսաւ տիկին տը Ֆավրէյ երիտասարդին դառնալով. անշուշտ իր դիմացը կը կարծէ իր ծանօթներէն մէկը.

Բայց պառաւը բրբիջ մը արձակեց եւ այս բրբիջ այնքան սուր, այնքան կծու էր որ զայն լսողները մինչեւ իրենց էութեան խորը սարսռացին.

Եւ անիկա կը գոչէր տակաւին.

—Ո՛չ, ո՛չ, չեմ սխալիր... ինքն է, Ժան Մօրեղբօր պզտիկը.

Ժան Մօրեղբա՞յր.

Յանկարծ ի՞նչ լոյս մը կը փայլէր այդ խաւարին մէջտեղը.

—Այո, Ժան Մօրեղբայրը... ա՛ն բռնանեց զիս, ա՛ն այրեց... Ո՛հ, որչափ կը չարչարուիմ. Անկողինս կապեց զիս, և յետոյ կրակ տուաւ... ինքն է, քու Ժան մօրեղբայրդ, Պիերօն, Գա՜յլը, Գա՜յլը...

Եւ կը կրկնէր սա բառը. Գա՜յլը, զարհուրելի հեկեկանքներով. Ժաք խենդութիւն կը զգար. ի՞նչ, հոն ալ կը լսէր որ Ժան մօրեղբօր անունը կը կցէին թշուառական աւազակներու անուանը.

(Շարունակելի)

ՓԱԽՍՏԱԿՔ.—Տակաւին ո՛չ Ֆրանսացիք կրցին բռնել զՊէհանզին Թագաւորն Տահոմէի, ո՛չ ալ Անգլիացիք յաջողեցան ձեռք ձգել զԼոպէնկուլա, Մադապելէներու Թագաւորն։ Երկուքն ալ կ'ուզեն իրենց Թշնամեաց հետ հաշտարար կարգադրութիւն մը յանգիլ, բայց անձնատուր ըլլալէ կը խուսափին։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Սերպիա 5 փր. տուրք կ'առնու Պուլկարներէն և ամեն օսմ. հպատակներէն որք Սերպիայէն կ'անցնին։ Սոֆիայի կառավարութիւնը կը խորհի Պուլկարիայէն անցնող Սերպերէն նոյն տուրքն առնուլ, այն 10 փր.է զատ զոր իրաւունք ունի առնուլ պուլկարական քաղաքի մը մէջ բնակող ամեն Սերպէ։

ՊԷՊԷՔՆԵՐՆ ալ այժմ հեծելանիւով մրցումի կ'ելնեն։ Վեց տարեկան անգլիացի տղայ մը կրցաւ հինգ ժամէ պակաս ժամանակի մէջ Պրայդընէ Քրոյտըն երթալ հեծելանիւով, 70 քիլոմեդր տեղ։

ՀՆՏԱԽՏՆ արմատախիլ ընելու համար Վիլնայի (Ռուսիա) կուսակալը կրակի տուաւ 10 տուներ որք հնտախտի բոյն նկատուած էին։ Ջրանկրաց գնդին ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ պաշտօնական հրկիզումն։ Երբեք այսքան արմատական միջոց ի գործ դրուած չէր հնտախտի դէմ։

ՑԱՐՆ Բ. կարգի դեսպանութեան բարձրացուց Չեռնակորայի (Չէթինեէ) ռուսական ներկայացուցիչն, որ ցարդ Գ. կարգի դեսպանի աստիճան ունէր։

Պ. ՔԱՌՆՈՅԻ քեռորդին Օր. Կապրիէլ Տիւրօն մայրապետ եղաւ, Լիլի կուսանաց վանքը մտնելով։

ԿԻՆ ԽԱԽԱՄ.—Քալիֆորնիացի փեռատի Օր. Ուէյ Ֆրանք Օքլանտի ատենին կարգեցաւ։ Քալիֆորնիոյ համալսարանին մէջ ուսած է և Սինսինադիի հրէական կղերանոցին աշակերտած է ապա։

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐԻ ՋՐԱՆՑՆ, որոյ աւարտումը ծանուցինք, 58 քիլոմեդր երկայնք ունի, ութ մեդր խորութիւն, որ կէս մեդր կրնայ աւելնալ և 38 1/2 մեդր լայնք։ Հինգ աւազան ունի, նաւերը 18 1/3 մեդր բարձր հանելու համար մինչեւ Մանչէսդր։ Ծախք գացած է 375 միլիոն ֆր. և շինուած է հակառակ ընդդիմութեան Լիվրբուլի և երկաթուղեաց ընկերութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն երէկ Դատական Նախարարութեան պաշտօնատունը գնաց և ի բացակայութեան Վսեմ. Նախարարին, կրօնական գործոց տեսուչին հետ տեսակցելով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն շնորհեալ պատուանշանին համար։

Փոխանորդ Հայրը յետոյ Ոստիկանութեան Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի հետ։

* * *

Տրապիզոնի Առաջնորդ Գեր. Եղիշէ Ծ. Վ. Այվազեան, որ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, իր պաշտօնատեղին՝ Տրապիզոն պիտի վերադառնայ մօտ օրէն։

* * *

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութեան գիր մը ուղղած է Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեանի՝ իրեն շնորհեալ Մէճիտիյէ պատուանշանին համար։

* * *

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ առաւօտ գումարում մը ունեցաւ Մայր եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ և բարեյիշատակ Պէշճեան Ամիրայի կտակագրերն ուսումնասիրելով՝ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց Մայր եկեղեցւոյ կալուածոցին վրայ։

Սարգիս էֆ. Սիմոնոֆ և իր ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ամեն անձանց որք բարեհաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց որդւոյն վաղամեռիկ **ՄԱՏԹԷՈՍ ՍԻՄՈՆՈՖԻ** յուղարկաւորութեան, և իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին այս տխուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սեբաստիոյ Նիքսար գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Հասան Թահսին էֆէնտի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Ցեկոյց) Դեկտեմբեր 1 չորեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ դեկտեմբեր 2ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քօլերայէ երեսունըմէկ դէպքեր եւ եօթը մահեր պատահած են։ Առաջուան բռնուածներէն ինը մեռած են եւ տասնըչորս ապաքինած։ Աւասիկ մանրամասնութիւնները։

Գասըմ Փաշա՝ հինգ։ Վարակեալներն են՝ Գատիր Պէյալ, Մարիամ, Աիշէ Ապտուլլահ մեռած, Միւնիբ մեռած, և Յարութիւն Համբարեան (գործաւոր)։

Պէշիքթաշ՝ հինգ։ Աբրահամ Վարդանեան (Արմտանցի, թիթեղագործ), Պետրոս Սերովբէեան (Բալուցի, որմնադիր), Պետրոս Կիրակոսեան (Բալուցի, որմնադիր) Սուքիաս Պօղոսեան (Բալուցի, հիւսն) և Սիւլէյման (հնակարկատ)։

Չէյթուն-Պրունի գործարանին պահապան զինուորներէն՝ մէկ։ Մէհմէտ Մուսթաֆա։

Նաւային արհեստական գունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Խասքէօյի մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Խալիլ Մուսթաֆա (գործաւոր)։

Էսկի-Զաղթիյէ՝ մէկ։ Ֆաթիմէ Մէհմէտ։

Սամաթիա՝ մէկ։ Սուրբիկ Նշանեան։

Օտուն-գաբու՝ մէկ։ Անտոն Տիմթրի, մեռած։

Պրինքիփօ Տիրէք՝ մէկ։ Էմինէ Հաճի Ալի, մեռած։

Ունգաբան՝ մէկ։ Իպրահիմ, մեռած։

Զ. զօրագունդէն՝ մէկ։ Սալիհ Էօմէր, (զինուոր) մեռած։

Գումրուլը Մէսճիտ՝ մէկ։ Անծանօթ մուրացիկ կին մը, մեռած։

Հասան-Փաշա պահականոցին դէմ՝ մէկ։ Վահան Գրիգորեան (Ակնեցի, մանրավաճառ)։

Այ Մէյտանը՝ մէկ։ Մանուկ (հացագործ)։

Մաքրիքէօյ՝ մէկ։ Խօօ Պետրոսեան (Մըշեցի, հացագործ)։

Ցունաց Պատրիարքարանի ջրհանկիրներէն՝ մէկ։ Յարութիւն Եսայեան (Սալմաթօմրուքցի, պիքրիճի)։

Բերա Եէնիչէհիր՝ մէկ։ Պետրոս Մարտիրոսեան (Բաղէշցի սպասաւոր)։

Էմին Էօնի՝ մէկ։ Ճալիպ Սարգիսեան (Վանեցի, բեռնակիր)։

Ալաճա Համամ՝ մէկ։ Կարապետ Մուրատեան (Բաղէշցի, բեռնակիր)։

Ղալաթիա՝ մէկ։ Գրիգոր Պապիկեան (Սեբաստացի, բեռնակիր)։

Քիրեճ քաբու՝ մէկ։ Ոսկեան Նիկողոսեան (Սեբաստացի, կառապան)։

Բ. զօրագունդէն՝ մէկ։ Զինուոր։

Հէքիմօղլը Ալի Փաշա Թաղին մէջ՝ մէկ։ Ֆաթիմէ Ապտուլլահ։

* * *

Առաջուան քննուածներէն մեռած են.

Վէֆա՝ մէկ։ Իպրահիմ էֆէնտի (հարիւրապետ)։

Ճիպալի՝ մէկ։ Կիւլսիւմ։

Ղալաթիա՝ մէկ։ Մէհմէտ Զաուշ (բեռնակիր)։

Մալթէբէի հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ (զինուոր)։

Տօլմա Պաղչէ՝ մէկ։ Սաթիրի (Նաւաստի)։

Թաղապետութեան Գ. շրջանակի մասնաւոր հիւանդանոցին մէջ՝ մէկ։ Մէրհէմ։

Պաղչէքէօյ՝ մէկ։ Էֆթօտիլի։

Գասըմ Փաշա՝ մէկ։ Տուրսուն Մէհմէտ (Չրկէզ)։

Թաղապետութեան Գ. շրջանակին մէջ՝ մէկ։ Վէյսի Կաֆֆար (կառապան)։

Ի ՆԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Ներքին գործոց և Դատական Վսեմ. Նախարարք երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ. նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Նոյեմ. 30էն դեկտեմբեր 1, Տրապիզոնի մէջ քօլերայի 5 դէպք և հին ու նոր բռնուածներէն 4 մահ։

—Նոյեմ. 30էն դեկտեմբեր 1, Սելանիկի զինուորական հիւանդանոցին մէջ քօլերայէ մէկ մահ. Քաղաքին մէջ երեք դէպք ու մէկ մահ։

—Նոյեմ. 29էն 30, Բեօյիւքհեմի մէջ երկու դէպք և մէկ մահ։ Էսկիշեհիրի ու շրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է։

—Գասթամոնիի կուսակալը դեկտեմբեր 1 թուականաւ հեռագրած է թէ ի Պօլը չէլթայի ներքեւ առնուած անձանց մէջ դէպք չէ պատահած։ Պարթընի մէջ ևս ո և է դէպք չէ պատահած։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ Նախագահի փոխանորդը կրկին անգամ գրած է հանգստեան Կոչակի վարչութեան՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ վաշխառուներուն ձեռքէն ազատելու համար հանգստեան կոչուած պաշտօնէից, որբերու և այրիներու ամսաթոշակները։

Պ. ՏԻՄԻԹՐԻՈՍ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉԻ յուղարկաւորութիւնն երէկ հանդիսաւոր կերպով տեղի ունեցաւ Բերայի Այ Թրիատա եկեղեցւոյն մէջ, յուղարկաւորաց խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։

Հանգուցելոյն մարմինն երէկ առաւօտ Լօրտ Պոյըն գերեզմանատունէն հանուելով շոգեմակոյկով մը ցամաք փոխադրուեցաւ, ուրկէ քառաձի մեռելակառքով եկեղեցի տարուեցաւ։ Եկեղեցին սեւերով ծածկուած էր համակ և չքնաղապէս լուսազարդուած։ Դագաղը դրուեցաւ տաճարին մէջտեղը, երեք հարիւրէ աւելի ծաղկեայ պսակներով ու փունջերով ծածկուած։ Դագաղին խաչին կեցած էին Լօրտ Պոյըն գերեզմանատան հրամատարն ու սպայք։

Հանդէսին նախագահեց Ամեն. Տ. Նէօֆիթոս Պատրիարքը՝ շրջապատեալ Սինոդի անդամներէ և այլ եկեղեցականներէ։ Կրօնական արարողութիւնք տեւեցին մէկ ժամու չափ։

Ներկայ էին հելլենական դեսպանն ու դեսպանատան պաշտօնէութիւնը, իտալական դեսպանատան պաշտօնէութիւնը — որովհետեւ հանգուցելոյն եղբայրը՝ Պ. Բօլ Սթէֆանովիչ իտալական հպատակ է — Գարատաղի գործակատարը, բոլոր դեսպանատանց առաջին թարգմանք, հիւպատոսք ոմանք, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ, Րէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ֆոնի, մայրաքաղաքիս երեւելի սեղանաւորք, վաճառականք և յոյն հասարակութեան երեւելիք։

Ցաւալի կրօնական արարողութենէն, բոլոր ներկայք իրենց ցաւակցութիւններն յայտնեցին առ Պ. Բօլ Սթէֆանովիչ։

Հանգուցելոյն մարմինն երէկ գիշեր եկեղեցւոյն մէջ մնաց և այսօր կը թաղուի Սթէֆանովիչ ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ, ի Շիշլի։

Երէկ մայրաքաղաքիս բոլոր յոյն վարժարանք փակուած էին ի նշան սգոյ։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը, եպարքոսական հրամանաւ, գրած է ամեն կողմ որպէս զի Րէժիի վարչութեան և ծխախոտ մշակողներու միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնները բառնալու մասին պատրաստուած հրահանգին համաձայն գործեն։

ԻԶՄԻՐԻ սառոյցի անանուն ընկերութիւնը դրոշմի օրինական տուրքը վճարած ըլլալով, իր 10,000 ոսկի դրամագլուխին վրայ, որ բաժնուած է 2,000 բաժնեթուղթի, իւրաքանչիւրը 5 ոսկինոց, Հանրային Պարտուց վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ այդ բաժնեթուղթերէն ունեցողները կրնան ներկայացնել զայնս դրոշմի կեդրոնական գրասենեակը, Ղալաթիոյ մաքսատան վերի յարկը, ուր դրոշմի ձեւակերպութիւնք պիտի կատարուին առանց ո՛ր և է ծախքի։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ տիպար—ագարակին մէջ ապաստան մը ևս պիտի հաստատուի, որոշմամբ անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարարութեան։ Այս ապաստանի հաստատման նպատակն է ժողովրդեան ուսուցանել ձիերու սերին ազնուացման եղանակը։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ նահանգին Մանիաս անուն տեղն հոյակապ կամուրջ մը պիտի շինուի։ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ ճարտարագէտ Պ. Բիվէ հոն պիտի ղրկուի հարկ եղած յատակագծերն ու քարտէսները պատրաստելու համար։

ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ (Պրուսա) գաւառակին թաղապետական բժիշկ կարգուած է քաղաքային բժշկական վարժարանի շրջանաւարտներէն Տօքթ. Գրիգոր էֆէնտի։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարարութեան առաջարկութեամբ Դատական Նախարարութիւնը հրահանգ մը պիտի պատրաստէ ի մասին գործադրութեան այն վճռագրերու որք դատարանաց կողմէ կը տրուին Րէժիի վերաբերեալ դրամական տուգանաց գանձելու առթիւ։

ԵՐԳԵՑԻԿ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ.— Բերայի ոստիկանութիւնը ծանուցած է Թաղապետական Զ. շրջանակի տնօրէնութեան՝ թէ Թիմոնի փողոցը գտնուած գարեջրատան մը մէջ վեց տարիէ ի վեր առանց արտօնութեան նուագածութիւն կ'ըլլայ, պարագայ մը որ կը վնասէ թաղապետութեան հասոյթից։ Թաղապետութիւնը կոչելով այդ գարեջրատան տէրը, վեց տարուան նուագածութեան արտօնագրոյ յատուկ տուրքը պահանջած է։

ԻՊՐԱՀԻՄ ՓԱՇԱ, կայս. աւագ Թիկնապահ, երէկ Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ օդափոխութեան համար։

ԳԱՍԹԱՄՈՆԻԻ կուսակալ, Ֆաիք փաշա, որ քննական պտոյտ մը կը կատարէ, Սինոպէն Սամսոն ժամաներ է։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը չորս ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Խայրի անուն մարդ մը, որ ի Բերա վաճառատունէ մը քանի մը ոսկի գողցած էր։

ՁԻՒՆ.— Էտիրնէի կողմերն անցեալները առատ ձիւն տեղացեր է։ Ալի անուն գիւղացի մը ձեան կոյտի մը տակ մնալով մեռեր է։

ՆԻՔՕԼԱՅԷՖԻ օսմանեան նորընտիր փոխ հիւպատոս Ֆազըլ պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՍԻԱԿԱՆ երկաթուղեաց ընդհ. տնօրէն Պ. Քիւլման յառաջիկայ շաբթուն մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի ի Միւնիխ, իւր կնոջ քով երթալու համար։

ՅՈՒՍԱՎՐԷԳ ԳՈՂ ՄԸ.— Նախընթաց գիշեր, մին այն մարդիկներէն որոց գործը մութը կոխելէն ետքը կը սկսի եւ լոյսը ճըզքուելուն կ'աւարտի, Հասգիւղի Թօօսունին Պաղը Թաղին մէջ կը մտնէ տունի մը առջեւ որուն հրեայ բնակիչները բացակայ կը գտնուէին եւ պահապան ձգած էին երկայնահասակ հուժկու հայ երիտասարդ մը, կառավար։ Տարաբախտաբար պահապանն ալ, իր գործին պատճառաւ հոն չէր գտնուեր. գողը, տեսնելով որ զինքը վրդովող չկայ, մասնաւոր գործիքներով կը բանայ տան դուռն ու ներս կը մտնէ. իր փորձառութենէն մղուած, գողը ներսէն կը կղպէ դուռը, ու գործի կը սկսի. իր նրբացեալ ճաշակը խոշոր նիւթերէ չէր ախորժեր. կարճ եւ ազդու առածին հետեւող էր. ուստի, կը բանայ գզրոցներն ու դարակները եւ սքանչանօք կը տեսնէ տուփ մը սպիտակաշող մարգարիտներով լեցուն, եւ ուրիշ տուփ մըն ալ քսաննոց ու քառասնոց դեղնափայլ ոսկիներով. եւ մինչ իր խուզարկութիւնները կը շարունակէր՝ ըրած գիւտերէն քաջալերուելով, ահա պահապանն իր անհաճոյ ներկայութիւնը կը յայտնէ. գողը, շուարած և ձեռք իյնալու վախով համակ, երկու Թանկագին տուփերուն հետ խոյս կուտայ տան պարտէզին կողմէն, մինչ միւս կողմէն պահապանին օգնութեան հասնողները դուռը կոտրելով ներս կը մտնէին. երկար փընտռտուքէ ետք կը համոզուին թէ գողը խոյս էր տուած, և կը նշմարեն որ մէկ քանի ոսկիներ ինկած էին գետինը։

Բայց աւա՛ղ, այն մարգարիտներն ու ոսկիները զորս գողը մեծ հրճուանքով իւրացուցած էր, ամենքն ալ… կեղծ էին։

ԱՐԿԱԾՔ.— Անցեալ օրը Արնավուտքէօյի հոսանքին մէջ, Շիրքէթի 19 թիւ շոգենաւը մակոյկի մը զարնուելով խորտակեց։ Մակուկավարները՝ Ֆէնտըգլըցի Հասան ու Ահմէտ՝ թէեւ ծովն ինկան, սակայն անվնաս ազատուեցան։

—Կէլիպօլըցի մարդ մը առջի գիշերը Գարաքէօյէն մակոյկ նստելու պահուն ծովն ինկաւ, բայց հոն գտնուողներն օգնութեան փութալով ազատեցին։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Վարչութիւնը, շերամաբուծական մրցման կանոնագրին Զ. յօդուածին համաձայն, կը հրատարակէ հետեւեալ տեղեկագիրը քննիչ յանձնախումբին, որ կազմուած է ի Պրուսա։ Այս տեղեկագիր կը պարունակէ արդիւնքն այն մրցման որուն հետեւանօք տեղի ունեցաւ մրցանակներու բաշխումն 1893 հոկտեմբեր 6/18ին, Պրուսայի քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ Պրուսայի Նահանգին կուսակալ Վսեմ. Միւնիր փաշայի, և ի ներկայութեան Պ. Վինսընթ Քայլարտի, պատուիրակ օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ։

Պատույ յիշատակութիւնք՝ Ցովհաննէս Տէրվիշեանի և Նիկողիմոս Եուվանիտէսի։

«Մենք, ստորագրեալներս, անդամ շերամաբուծական մրցման դեր-յանձնաժողովին, որ կազմուած է կայս. Իրատէով և երրորդ անգամ ըլլալով կը գումարուի վերջին տարեշրջանին համար (1309—1893), 36 մրցակիցներու շերամատուններուն մէջ մեր կատարած քննութիւններուն հետեւանօք քննիչ յանձնաժողովին կը ներկայացնենք վարձքի արժանի շերամաբոյծներուն անունները պարունակող ցուցակը։»

Դեր-յանձնաժողովոյ դեր նախագահ Տեսուչ օսմ. հանրային պարտուց
ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՐԱՍԻՄ

Անդամ Նահանգային խորհրդոյ
ՄԷՀՄԷՏ ԼԱԹԻՖ

Երկրագործական եւ հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական Պրուսայի
ԱՀՄԷՏ ՃԷՄԱԼ

Նահանգին կրթական տնօրէնը որ Կ. Պոլիս կը գտնուի

Երկրագործութեան մասնագէտ խորհրդական, Տնօրէն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի
ԴԷՕՐԳ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

«Մենք, անդամք կայս. Իրատէով կազմուած շերամաբուծական մրցման քննիչ յանձնաժողովին, տեսնելով դեր-յանձնախումբին տեղեկագիրը, կը հաստատենք իր առաջարկները, և կուտանք յատուկ կանոնագրին նախատեսած պարգեւները։»

Նախագահ քննիչ յանձնաժողովին, կուսակալ Պրուսայի Նահանգին
ԱՀՄԷՏ ՄԻՒՆԻՐ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհրդոյ անդամ
ՎԻՆՍԸՆԹ ՔԱՅԼԱՐՏ

Անդամ, օսմ. Հանրային Պարտուց Տեսուչ ի Պրուսա
ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՐԱՍԻՄ

Անդամ Նահանգային խորհրդոյ
ՄԷՀՄԷՏ ԼԱԹԻՖ

Անդամ Երկրագործական և հանրօգուտ շինութեանց խորհրդական
ԱՀՄԷՏ ՃԷՄԱԼ

Անդամ, Պրուսայի կրթական տնօրէն որ Կ. Պոլիս կը գտնուի
ՄԷՀՄԷՏ ՍԱԻՏ

Անդամ, երկրագործութեան մասնագէտ խորհրդական և տնօրէն շերամաբուծական վարժարանին Պրուսայի
ԴԷՕՐԳ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Այս տեղեկագրէն կը հետեւի թէ Ա. այս մրցման մասնակցող երկու կարգերուն 36 շերամաբոյծներէն 9ը միայն վարձատրուած են ըստ մասնաւոր կանոնագրի։

Բ. Այս կանոնագրին Գ. յօդուածին համեմատ, արտասովոր պարգեւը, որ է գեղարուեստից չքագրամը, չէ կրցած շնորհուիլ, վասնզի այս վարձատրութեան արժանացող պսակաւոր չկար։

Գ. Առաջին կարգին մէջ, 2200 ղրուշնոց չորս մանրադէկաններու չորս պարգեւները տրուեցան Յովհաննէս Տէր-Աբրահամեանի, Տիկին Զաֆիրիցա Մանուէլիտիի, Հասան Չիւշտիի և Յակոբ Եավէր Փափազեանի։

5525 ղրուշի գումար մը բաշխուած է այս պարոններուն։

Դ. Պատույ յիշատակութիւններ շնորհուած են Պ. Պ. Յովհաննէս Տէրվիշեանի և Նիկողիմոս Եուանիտեսի, պսակաւորք 1892ի մրցման և վարձատրութեան արժանի ճանչցուած, առաջին կարգին մէջ։

Ե. Երկրորդ կարգին առաջին պարգեւը, 500 ղրուշնոց մանրադէկան մը, շնորհուած է Պ. Պետրոս Խաչենէքեանի։ Իւրաքանչիւրը 400 ղրուշնոց չորս մանրադէկաններէ բաղկացեալ ուրիշ չորս պարգեւներ շնորհուած են Ճանիք էֆէնտիի, Աղեքսանդրոս Քրիսթոդուլէսի, Րիզա էֆէնտիի եւ Յարութիւն Աքըրեանի։ 6675 ղրուշի գումար մը բաշխուած է այն հինգ անձանց որ երկրորդ կարգի վարձքեր ստացած են։

Զ. Քննիչ յանձնաժողովը՝ իր տրամադրութեան տակ դրուած 12200 ղրուշի գումարը բաժնելու համար պսակաւորներուն միջեւ, երբ հիմ բռնած է մետաքսներուն այն քանակութիւնն զոր կ'արտադրէ իւրաքանչիւր մրցակից շերամատան երկու քիլօ թարմ խոզակէն եւ կը յանձնէ հիւսարանին։

Ուրիշ ազդով մը պիտի ծանուցուի հասարակութեան՝ արդիւնքը շերամաբուծական ուրիշ երկու մրցմանց որք առաջին անգամ այս տարի տեղի ունեցած են ի Պիլէճիք եւ ի Նիկոմիդիա։

Ընդհանուր տնօրէնութիւնը պիտի ծանուցանէ Թուրքիոյ շերամաբոյծներու այն տեղերն ուր տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ տարեշրջանին մրցումները։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Օսմ. Հանր. Պարտուց

ԲԵՐԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Ֆրանսական խումբը վաղը գիշեր Թէփէ-Պաշըի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ

Les 28 jours de Clairette

* * *

Հինգշաբթի գիշեր սովորականէն աւելի բազմութիւն լեցուած էր Բօնքօրտիան, հունգարացի Մէլիթա երգչուհին լսելու հետաքրքրութեամբ։ Տիկին Մէլիթայի ձայնը այնքան հրապուրիչ չէ. սակայն իր արտակարգ ձեւերովն ու երգուածքովը և մանաւանդ իր գեղեցիկ արդուզարդովը, նոր երգչուհին ծափահարուեցաւ քանի մը անգամներ և ընդունեց հոյակապ ծաղկեփունջ մը։ Նոյն գիշերը, օրիորդ Լօրէնծիթա ստացաւ սիրուն փոքրիկ պչակ մը՝ ճիշդ այն արդուզարդով որով բեմին վրայ կ'երեւայ սպանիացի երգչուհին։

Բօնքօրտիայի Տնօրէնութիւնը ամեն զոհողութիւն յանձն կ'առնու հասարակութիւնը գոհ ընելու համար։ «Օձապտոյտ» Պարոյի յատուկ պարուհի մը բերել կուտայ մօտերս Բարիզէն, նոյնպէս նոր [illegible] մը՝ Օր. Տեզիրէ։

ՕԹԷԼ ՏԸ ԲԵՐԱ
(Hôtel de Péra)
Բերա, Հրէշտէլ Նոր Թատրոնին դէմ, Թիւ 233

Գիւղերէն Բերա իջնող անձինք սովորաբար դժուարութիւն կը քաշեն գիշերն անցունելու տեղ մը գտնելու համար։ Մեծ օթէլներ շատ սուղ են, պզտիկներն ալ շատ անյարմար։ Լիւքսէմպուրկի վարձակալ Պ. Տիմիթրօ Զանկօբուլօ վարձած է Թօքաթլեան շէնքին դիմաց գտնուած օթէլը, զոր ամբողջովին կահաւորած ու յարդարած է ի նորոյ։ Կատարելապէս մաքուր անկողիններ, առատ ջուր և լաւ սպասարկութիւն. գիներու չափաւորութիւնը նոր առաւելութիւն մը կ'աւելցունէ ասոնց վրայ։ Ճաշ չի տրուիր այդ օթէլին մէջ, որ միմիայն յատկացուած է Բերայի գիշերային հիւրերուն՝ պառկելու համար։ Շիտակ ճամբուն վրայ այսպիսի օթէլ մը, հանգստաւէտութեան ամեն պայմաններով, մասնաւորապէս յանձնարարելի է։

309 8—10

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 13 Դեկտ.— Յիսունի չափ երեսփոխանք և ծերակուտականք պատերազմական Նախարարին քով երթալով, խորհրդակցեցան Իտալիոյ սահմանակից գտնուող Ալբ Մարիթիմ գաւառին պաշտպանութեան վրայ։ Իրենց անձնական դիտողութիւններն հաղորդեցին։ Նախարարն ըսաւ թէ պէտք եղածը պիտի ընէ։ Արդէն կը խորհէր այդ խնդրոյ վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Արտաքին գործոց խորհրդականն ըսաւ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ թէ տեղեկութիւն ունի այն լրոյ վրայ թէ Ռուսիա կ'ուզէ նաւարկելի ընել Քիլիայի առջեւէն անցնող Դանուբի թեւը։ Բայց այս մասին գեկոյց մը եղած չէ Ռուսիոյ կողմէ Անգլիոյ։ Դանուբի եւրոպական Յանձնաժողովոյն իրաւասութիւնը ճշդուած է 1883ի դաշնագրով որ ի Լոնտոն։

—Լոնտոնի առեւտրական սենեակը խնդրեց կառավարութենէն որ անգլ. նաւատորմը զօրացուի, ի հարկին պաշտպանելու համար անգլ. վաճառականութիւնը։

—Անգլիոյ Պանքայի շաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամին վրայ 174,000 ոսկի, առեւտրական թղթերու վրայ 271,000 ոսկի և պանքատոմսերուն վրայ 385,000 ոսկի աւելցեր է, որով համեմատութիւնը բարձրացած է 52.98 առ 100ի։

—Ինֆլուէնցայէ շատեր կը բռնուին և կը մեռնին ի Լոնտոն։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 3 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ		
3 ամիս Լոնտոնի վրայ		110
3 » Փարիզի »		22 90
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ գոց. [Թրք. Դ. Սէրի]		24 34
Բերայի մէջ		— —
Առաւօտուն բացումը	»	24 32
Կէս օրին	»	24 32
Թահվիլաթը Սամանիյէ, երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —
[illegible]		
[illegible]	Սէրի	57 50
[illegible]		35 50
[illegible]		26 30
[illegible]		
Սօսիէթէ ժէնէրալ	[illegible]	— —
Քրէտի ժէնէրալ	»	7 20
Պանք տը Բօնս		3 05
Օսմ. Շոգեն.	»	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18
Թրամուէյ	»	575
Օսմ.Ապահովագր. Ընկ.	»	310
Բուլկարի Երկաթուղի	Գր.	92 12
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 14 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99
» » 4 1/2 %	105 07
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 80
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	501 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Օսմանեան Երկաթուղի	92 50
» Րէժիի բաժնեթուղթ	406 25
Պանք Օթօման	595 31
Քրէտի Լիօնէ	772 50
Իտալական Ռանթ 5 %	82 57
Եգիպտական միացեալ	509 06
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 190
Թահվիլաթը Օսմանեան քօնսօլիտէ)	428 12

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Դեկտեմբեր

[illegible]	98 25
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 62
» » » Ա.	57 50
» » » Բ.	35 25
» » » Գ.	24 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	100 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	98 25
Պանք Օթօման	13 68
Այտընի երկաթուղի	13
Խասապայի երկաթուղի	14 50
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիէ)	101
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Թոյխտ)	103 25
Հելլենական 3 %	29
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25 385

ՎԻԷՆՆԱ, 14 Դեկտեմբեր

Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	125 05
» Փարիզի »	50 55
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	200 20
» Երկաթուղի	52 20

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Դեկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	87 60
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20 220
» Փարիզի »	80 45

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 14 Դեկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 08
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 70
Օսմ. երկաթուղի	— —
Օսմ. Րէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	596 56

ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՓՇՐԱՆՔՆԵՐ

ԽՄԵԼԻՔ

Մեր հողագործք և գաւառաբոյծք բաւական կարեւորութիւն տալ սկսած են՝ կենդանեաց կերերուն մաքրութեանը, ընտրութեանը և սննդարարութեանը, բայց շատ քիչ կարեւորութիւն կուտան տալուին խմելիքներուն. անխտիր ամեն տեսակ ջուր կը խմցնեն առանց ընտրութեան, առանց որոշեալ չափու և առանց սահմանեալ ժամանակի։

Ծարաւը կը մղէ մարդիկ ու կենդանիք խմելու. խմելիքը մարդոց ու կենդանեաց ընդհանուր առողջութեանը վրայ շատով կը ներգործէ, լաւ պայմաններու մէջ տրուած խմելիքը օգտակար է և անհրաժեշտ. իսկ հակառակը՝ խիստ վնասակար. կենդանիք մասամբ կ'ըլլան յաճախ իրենց տէրերուն անխոհեմութեանը, ուստի կենդանաբոյծք ուշադրութիւն պէտք է ընեն խմելիքի ընտրութեանը, մանաւանդ տրուած ժամանակին։

Կենդանիք զանազան ըմպելիներ չ'ունին. խմելիքնին միշտ ջուրն է կամ բնական վիճակի մէջ կամ այլ և այլ ալիւրներու՝ խաչանոցի և գործարաններու մնացորդներու խառնուելով լակ վիճակի մէջ։

Բոլոր կենդանիք մի և նոյն եղանակաւ չեն ջրուիր. Ջրելու կերպը կը փոխուի կենդանեաց վիճակին համեմատ։

Ախոռի մէջ կապուած կենդանիներ՝ որք դուրս չեն ելլեր, չեն յոգնիր, չեն քրտնիր, պէտք է ջրել յաճախակի, բայց իւրաքանչիւր անգամին քիչ ջուր տալով, երբեմն ալ, ի պահանջել հարկին, կրնայ կենդանեաց տրամադրութեան ներքեւ դրուիլ որոշեալ քանակութեամբ ջուր։

Աշխատող կենդանիները օրուան մէջ պէտք է ջրել երկու կամ երեք անգամ։

Ընդհանրապէս աշխատող կենդանիները կը ջրեն կերէն վերջը. պէտք չէ այդպէս ընել, ընդհակառակը պէտք է ջրել կերէն առաջ։

Աշխատութենէ վերադարձող կենդանիները, եթէ քրտնած ըլլան, պէտք չէ ջրել այդ վիճակին մէջ, այլ նախ պէտք է քիչ մը խոտ տալ, յետոյ ջրել և ջրելէ վերջը մնացած խոտը տալ, դարձեալ ջրել և ապա թափել գարին կամ վարսակը աշխատութեան սկսելէ առաջ։

Ասոնք են գլխաւոր կանոնները որոց պարտի հետեւիլ ամեն կենդանաբոյծ։

Ձիերու ստամոքսը շատ պզտիկ է, ամեն կերի առեն քանի մը անգամներ կը լեցուի և կը պարպուի, կերէն օգտուելու համար պէտք է աշխատիլ որ կերերու ամենէն սննդարարները աւելի երկար առեն ստամոքսին մէջ մնան. սննդարար կերերը բնական է յարդէն ու խոտէն աւելի արժէք են՝ ինչպէս եգիպտացորենը, գարին և վարսակը որք երկար մնալով ստամոքսին մէջ միջոց կ'ունենան լաւ մը թրջուելու ստամոքսի արտադրած յիւթերէն, որով դիւրամարս կ'ըլլան, կենդանին քիչ կը յոգնի և գժուարամարսութեանց ենթակայ չըլլար։

Մնունդներու, մանաւանդ վարսակին ստամոքսի մէջ երկար մնալէն՝ կրկնակի կ'օգտին աշխատող կենդանիք։

Առաջին վարսակը կը պարունակէ իր մէջ գրգռող նիւթ մը վարսակային (avenine) կոչուած իր գտնողէն Սանսօնէ։ Այս նիւթը կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Երկրորդ՝ վարսակայինը կը գրգռէ կենդանեաց ջղային դրութիւնը, աշխոյժ, եռանդ կուտայ կենդանեաց. այս սկզբունքի ազդեցութեամբը կենդանիք կը գինովնան երեք չորս ժամու չափ, մտրակի պէտք չկայ այլ եւս, վարսակայինը կը մտրակէ զանոնք։

Այս որոշեալ պայմաններով եթէ ջրուին կենդանիք, աննպաստ կերեր միջոց պիտի ունենան աւելի երկար մնալու ստամոքսին մէջ, կենդանիք պիտի օգտին գարիի սննդէն, վարսակի վարսակայինէն, իսկ հողագործն ու կենդանաբոյծն՝ կենդանեաց դիւրին շուտ ու շատ աշխատութենէն, այսինքն արտադրած շահէն։

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ՄԵԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

Շիշլի

ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ, ՃԱՆԻԿԻ ԵՒ ԹԵՄՕՐԷԻՑ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ԵՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Զ.

ՖԱԹՍԱ.— ԻՒՆԷԱ.— ԹԵՐՄԷ ԵՒ ԳԻՐԱՍՕՆ (*)

ԻՒՆԷԱ.—Տունք Հայոց 100

ԻՒՆԷԱ կամ Իւնէէ, քաղաք ծովեզերեայ, կը կառավարուի գայմագամութեամբ, բնակիչ ունենալով Թուրք 1500 տուն, յոյն 1000, հրեայ 2, և հայոց հազիւ 100 տուն, որք կ'զբաղին առեւտրով ու զանազան արուեստներով, հաւասար ճարտարութեամբ մրցելով իրենցմէ շատ աւելի բազմաթիւ միւս հայրենակցաց հետ։

Քաղաքն սկսած է հետզհետէ զարդարուիլ նորանոր շէնքերով ու ընդարձակ փողոցներով, թէպէտ պէտք եղած չափով փոյթ տարուած չէ փողոցներու եւ կոյուղիներու մաքրութեան։ Բաց ի այս թերութիւններէն, ընդհանրապէս կը խօսուի թէ Իւնեայի կլիման առողջարար է և օդն հովասուն, մինչդեռ ուրիշ ծովեզերեայ քաղաքներ, Կիրասօն, Օրտու, Սամսոն, նուազ բարեբաստ են այս մասին։

Ախորժելի չեն քաղաքին ջուրերը, բայց շրջակայներն առատ են ականակիտ ու սառնորակ աղբերակներ, որք ամրան եղանակին զբօսասէրները կը հրաւիրեն իրենց քիմքը զովացնելու։ Ծառաստաններ չեն պակսիր հարաւակողմը դէպ ի Նիկսար տանող խճուղւոյն վրայ, ուր կ'երեւին նոյնպէս հին բարձր բերդի մը աւերակներ. բայց այս կողմերու օդը ծանր է ու հրատապ։ Հիւսիսակողմը, քաղաքէն դուրս, ծովին մէջ ցցուած ժայռի մը վրայ Յոյնք շինած են նաւավարներու պաշտպան սրբոյն անուամբ փոքրիկ մատուռ մը, որ ցամաքին հետ կը հաղորդակցի նեղ ճանապարհով, եւ կը բացուի տարւոյն մէջ քանի մը որոշեալ օրեր միայն, յորս յոյնք և հայք խառն կը դիմեն այս վայրերն իրենց ուխտը կատարելու, և շատերն եւս զբօսնելու ծովին կապոյտով, եզերքին կանանչով, եւ աղբերակաց նեկտարով, որ կը պղպջէն մէն մի քայլափոխիդ, և մոռցունել կուտան քեզ, թէ բաց երկնքին տակ կը գտնուիս, զուրկ սաղարթագեղ ծառի մը քաղցր հովանիէն։

Օգոստոս ամսոյ 15էն մինչ սեպտեմբեր 15 եղանակն է լորամարգիներու, որ այս միջոցներուն ամեն տարի կանոնաւորապէս Կիրասոնի կողմերէն եղերելով, երամ երամ կը սուրան, կ'աճապարեն ծովին հանդարտ ու խաղաղ մկանանց վրայ, մէտ ընելով արեւագալէն առաջ հասնիլ Իւնեա և յունաց ծովային մատրան հանդիպակաց ափունքն ելնել։ Թուրամանիկ որսորդներ արդէն անհամբեր կ'սպասեն այս եղանակին, չաչալուր ընելու համար իրենց որսորդութեան անսովոր հնարքները, զոր ի գործ կը դնեն այս պարարտ ու համեղ փետրաւորներու վրայ, որք իրենց անմեղ հոգիները անյագ մարդոյ ճիրաններէն ազատելու համար՝ երբեք չեն խորհիր, գոնէ մի անգամ, շեղիլ իրենց շիտակ կարծած ճամբէն, և միշտ կ'երթան իրենց գլուխներն անցունել զիրենք փճացնող ցանցին ծակերէն։

Լորամարգիներու հետամուտք, մինչեւ մէկ ժամ տեղ, ծովեզերքին երկայնութեամբ, իրարմէ 15 քայլ հեռի, բարձր ձողեր կը կանգնեն, և ձողէ ձող հաստատելով, կը լարեն երկար ցանցեր, ձկնորսաց ուռկաններու նման։ Օրաբերն հազիւ հորիզոնին ետեւէն կ'սկսի իր ոսկի ընձիւղներն արձակել, և ահա իւրաքանչիւր որսորդ վաղ օրով կը տեղաւորի մէն մի ձողի տակ. օդը կը թրթռայ սուրացող թռչնոց թեւիկներու գափիւնէն, և որսորդն իր աչքն անթարթափ կը յառէ երամին, դողդոջ մատներուն մէջ սեղմելով ուռկանին ծայրը, ինչպէս նշանը ճշդելու համար կը շօշափեն հրացանին բլթակը։ Լորերու տարմը կը յառաջանայ սլացող նետի պէս, և հիմայ այլ եւս մօտեցած է թափանցիկ պատնէշին, որուն խորամանկութեան մէջէն յառաջընթացները կը տեսնեն կախունչ ծովափը, և խոյ սուրալով միահեծան կը նետուին ցանցին մէջ. որսորդն խոյոյն ցանցին ծայրը պրկելով կը գալարեցունէ, և խեղճ լորամարգիներ, թեւերու օղակներով պատատուած, ուռկանին մէջ կայտռող ձկներու նման, թափ կուտան շուարած ու մոլորուն, մինչ գոհունակ հաւորսը մի ըստ մի կը բանէ զանոնք գգուելու-թեամբ, նոյն օրն իսկ փափկաճաշակ քաղքենիներու վաճառելու համար, մէկ շնչաւոր ձագն ի գին մէկ կամ երկու դահեկանի։

Իւնեայի մէջ նշանաւոր է Ղողնէտար Զատէ Նուրի փաշա, իբր առաջնակարգ հողատէր, հռչակաւոր փաշեկի գերդաստանի մը սերունդ, որուն անձնական սեփականութիւնն են մեծ մասամբ Իւնեայի, Թէրմէի և Զարշամպայի գիւղօրէից մշակեալ և անմշակ լեռներն ու սարեր, և նոյնպէս իր ձեռաց մէջ ունի վերատեսչութիւն կարգ մը վաքֆ հողերու, զորս իր նախնիք նուիրած են իսլամական կրօնաւոր հաստատութեանց։ Սոյն գերդաստանի ազդեցութիւն աններեւ է գիւղական և հողային բոլոր խնդիրներու մէջ, և կը վայելէ ակնածանք Տրապիզոնի նահանգին շրջանակներու մէջ։

Հայոց եկեղեցին է Ս. Մինաս, ծովափին մօտ և գրեթէ կեդրոնավոր, կառուցեալ 1835 թուին, ի Պատրիարքութեան Տեառն Ստեփաննոսի Արքեպիսկոպոսի։ Անձուկ եկեղեցւոյ կամարին տակ օդը կարի հեղձուցիչ է, թէ՛ յատակը շատ ցած լինելուն, և թէ՛ առանց անջրպետի անմիջապէս չորս կողմէն բարձր տուներով շրջափակուած լինելուն պատճառաւ։ Այս անհարթութիւնը դարմանելու համար, միակ միջոց նկատուած է եկեղեցւոյ ձեղունը ամբողջ վեր առնել և կամարն ու յատակը միանգամայն բարձրացունել։ Ունին երկու քահանայ, բնիկ Տ. Մարտիրոս Բարսեղեան, անկար ու ալեւոր, որուն համար սաւն անտարբերութիւն ցոյց կուտայ ժողովուրդը, և առժամեայ օգնական Տ. Կամսար, Իւչ-Փունար գիւղէն։ Արժանաւոր քահանայ ունենալու խնդիրը կ'երեւի թէ կապուած է Առաջնորդական Փոխանորդ ունենալու խնդրոյն հետ, և այժմ աթոռակալն է Աստուածատուր Աղա Մուսթաֆեան, որ աթոռ ունի Իտարէի ժողովոյն մէջ։

Եկեղեցւոյ մօտ հայոց դպրոցը կը կոչուի Մեսրոպեան, և ունի երեք ուսուցիչ. Պ. Սիմոն Սէմէրճեան՝ տնօրէն դասատու, որուն պաշտօնավարութիւնը կ'սկսի ներկայ սեպտեմբեր ամսէն, Պ. Խաչիկ Մուսթաֆեան օգնական դասատու, և մէկ քերթութեան համար մի այցելու պաշտօնեայ. Թիւ աշակերտաց 65։

Սոյն վարժարանին ներկայ տարւոյ ելմտացոյցն է 100-120 ոսկի, որ պիտի հայթայթուի միայն կրթական տուրք հանգանակութենէ, առաջնորդին ներկայութեամբ ստորագրեալ տումար մը համաձայն. եւ եթէ որոշուած պաշտօնական կարգադրութիւնք չխանգարուին, և ամեն ազգ. անհատ, Իւնեայի մէջ, գիտնայ թէ իբրեւ իր իսկ զաւակները պէտք է սիրել հանրութեան զաւակներ, ապահով եմք թէ՛ վարժարանին նոր շրջանը արդիւնաւոր պիտի լինի, և կրթական հիմնացոյցը, որ կարի պատուաբեր է հայ ժողովրդեան, պիտի ծածկէ եկեղեցւոյն աղքատութիւնը որ ո՛չ դրամական հասոյթ ունի և ո՛չ անշարժ կալուած, օգնելու համար դպրոցին։

Ըսինք սակայն անցողակի, թէ ո՛ւր որ կրթական տուրքը պարտաւորիչ լինելու հանգամանքէն զուրկ է, այնտեղ անհրաժեշտ է ունենալ անշարժ հասոյթներ, եթէ չուզուիր դպրոցին հիմնացոյցը դնել ծածանուող վիճակի մէջ, հետեւելով ժողովրդեան մէկ մասին կուսակցական քարի կամ չարի ընթացքներուն։ Այս մտածմամբ, Իւնեայի երիտասարդութիւն պիտի չմոռնայ երբէք, թէ առանց յապաղելու պարտաւոր են իրագործել այն գովելի եռանդը զոր ունին, ազգը օժտելու համար մէկ կալուածով։

Պաշտօնապէս ցարդ աղջկանց դպրոց չկար Իւնեայի մէջ, թէպէտ օրիորդ Նազլու 50ի չափ աշակերտուհիներ հաւաքելով կ'ուսուցանէր կարդալ ու գրել եւ ասեղնագործել։ Վերջին կարգադրութեանց համեմատ, սոյն դպրոցն եւս առաջնորդարանի իրաւասութեան տակ առնուած է, եւ յուսալի է թէ օրիորդաց կրթութեան պէտք եղած խնամքն եւս պիտի չզլացուի, և կրթութիւնը թոշակ վճարող տղայոց մենաշնորհը լինելէ պիտի դադրի։

(Շարունակելի) ԵՂԻՎԱՐԴ

(*) Շարունակութիւն նախկին թիւէն։

ԴՐՈՇՄԻ ՕՐԷՆՔ

ԳԼՈՒԽ Ա.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

Յօդ. 1.—Դրոշմատուրքի ենթարկուած են՝ փոխառական գործողութիւններու վերաբերեալ պայմանագրերը, ընկերութեան պայմանագիրներն, կամ անոնք որ կը պարունակեն պայմանադրութիւն մը կամ սեփ յանձնառութիւն մը, փոխանակագիրները, ի հրամանի կամ ներկայացնողին վճարելի տոմսակները, ընկալագիրներն և ընդունագիրներն, ատանդի վկայագիրները, ընկերութեան մը կամ սեփ ձեռնարկի մը բաժնետոմսերն ու պարտատոմսերն, չեքերը և առ հասարակ վաճառականական բոլոր թուղթերը, ինչպէս նաև մասնաւորներու միջեւ կնքուած ամեն տեսակ պայմանագիրները, հանրային արկղերուն, վարչութիւններուն, իշխանական կամ կառավարական գործակալներու տրուած յանձնառագիրներն ու ստացագիրներն. ինչպէս նաև թէզքերէները, տեղեկագիրները, անձնական գործերու յատուկ՝ պաշտօնատուններու ներկայացուած խնդրագիրներն ու աղերսագիրները, վճռագիրները, փոխառացուցակները, եւ Շէրիի դատարաններուն կողմէ յանձնուած ամեն տեսակ մուրհակները, արտօնագիրները, դատական հրամանագիրները, արձանագրութեանց թուղթերը և այլն, ամսաթոշակներու ընկալագիրները, աէնիմներն ևյլն., քաղաքային, առեւտրական և այլ դատարաններու կողմէ տրուած վճռագրերն ու տեղեկագրերը, կառավարական պաշտօնատուններու կողմէ մասնաւորներու տրուած թուղթերը, մուրհակներ և արձանագրութեանց ընդօրինակութիւնները. կառավարութեան եւ անհատներու միջեւ կնքուած պայմանագիրները, ամեն տեսակ ծանուցումներն ու ազդերը, անգագիրները, բեռնագիրները, ապահովագրական մուրհակները, եւ ընդհանրապէս ամեն տեսակ մուրհակներ որք կրնան ներկայացուիլ կառավարական ամեն դատարաններու և ժողովներու ու արժէք ունենալ անոնց առջեւ, ինչպէս նաև ամեն լրագիրները։

Յօդ. 2.— Դրոշմատուրքէ զերծ են պաշտօնատուներու և հանրային արկղերու իրարու փոխանակած և անհատներու տրուած ծանուցագիրները, սէրկիները, տուրքերը և այլ մուրհակներ, այցատներու, դպրոցներու, աղօթատեղիներու եւ բարեգործական հաստատութեանց ի նպաստ հանգանակութիւններու արտօնագիրները, աղքատութիւններն հաստատող վկայագիրները, եղեռնադատ եւ պատժական ատեաններու կողմէ տրուած վճռագրերն ու տեղեկագիրները, պարբերական այն հրատարակութիւններն որք միայն գիտական յօդուածներ կը տպեն, պաշտօնէից հրաժարագրերն ու արձակուրդի խնդրագրերը։(1)

Յօդ. 3. Դրոշմատուրքն երկու տեսակ է. առաջինը՝ որ հաստատուն տուրք է, կը պատկանի այն թուղթերուն որք նշանակուած են այն կանոնագրին կցուած հաստատուն տուրքերու ցուցակին մէջ. երկրորդն համեմատական տուրք մըն է, որ կը տրուի մուրհակներու մէջ գտնուած գումարներուն քանակութեանը համեմատ և հետեւեալ կերպով.

20 փարա՝ 100էն 1000 ղրուշի գումարներուն համար.

1 ղրուշ՝ 1000էն 2000 ղրուշի գումարներուն համար։

2000էն մինչեւ 10,000 ղրուշի գումարներուն համար մէկ ղրուշ պիտի առնուի իւրաքանչիւր 2000 ղրուշի կամ 2000ղրուշին կոտորակին համար. 10,000էն 100,000 ղրուշի գումարներուն համար 2 ու կէս ղրուշ պիտի առնուի իւրաքանչիւր 5000 ղրուշի կամ 5000ղրշ. ի կոտորակին համար, եւ 100,000էն աւելի գումարներու համար, ի՛նչ ալ ըլլայ քանակութիւնը՝ իւրաքանչիւր 10,000 ղրուշի կամ անոր կոտորակին համար 5 ղրուշ տուրք մը պիտի առնուի։

Համեմատական տուրքի ենթարկուած են ամեն պարտատոմս, փոխանակագիր, առեւտրական թուղթեր, փոխատուութեան հնօնէներ, Շէրիի դատարանին կողմէ յանձնուած Քասսամ Տէֆթէրի, եւ առ հասարակ ամեն տեսակ մուրհակներ ու արժեթուղթեր որք յիշուած են հաստատուն դրոշմատուրքի ցուցակին մէջ եւ որք որոշ գումար մը կամ արժէք մը ունին։

Առաջին, երկրորդ, երրորդ և աւելի անգամներ քաշուած փոխանակագրերու և առեւտրական այլ թուղթերու միայն շրջաբերութեան տրուած օրինակները ենթարկուած են դրոշմատուրքի. սակայն միւս օրինակներէն միայն համար դրոշմատուրքին տրուած ըլլալը պատճառ չի կրնար բռնուիլ՝ շրջաբերութեան մէջ եղող օրինակներն չդրոշմուելու։

Յօդ. 4.—Դրոշմատուրքը պիտի առնուի մուրհակին առարկան եղող գումարին համեմատ, երբ շատ մը գումարներ ըլլան որք վերաբերին այդ մուրհակին մէջ նշանակուած գործողութեան մը։

Յօդ. 5.—Երբ մուրհակի մը մէջ ցուցուած գործողութիւնը շատ մը տարբեր պարագաներ կը նշանակէ և մուրհակն ալ այդ պարագաներէն մէկուն միայն առարկան է, դրոշմատուրքը պիտի ենթարկուի այն պարագային համեմատ զոր կէտ նպատակ ունեցած են շահակիցները։ Եթէ մուրհակը առարկայ ունի ամեն պարագաները կամ մէկ քանին միայն, տուրքը պիտի առնուի այն պարագային համեմատ որ էն բարձր դրոշմին է ենթարկուած։

(Շարունակելի)

---

(1) Անոնց փոփոխութիւնները տեսնել Ի. յաւելուածին մէջ։

ՆԱՄԱԿՈՎ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Ալֆոնս տը Պարանտոն կոմսը, իւր կնոջ հետ փոխադարձ համաձայնութեամբ, ամուսնալուծում ձեռք բերած ըլլալով, վեցամսեայ այրիութենէ ետք, որին մէկը մտքէ դրաւ օրինաւոր ժառանգորդ մը ունենալ. ասոր որոշող կրկին ամուսնանալ, ըստ որում օրէնքը կ'արտօնէր զայդ իրեն։ Հետեւաբար առիթէն սպասելէն աւելի հաճոյ թուեցաւ իրեն Ֆիկարօի չորրորդ երեսը տպագրել տալ հետեւեալ ազդը, ասկէ լաւագոյն միջոց չի գտնելով.

«Ազնուական եւ մեծահարուստ պարոն մը որ օրինաւոր ամուսնալուծում ձեռք բերած է, կ'ուզէ ամուսնանալ այրի կամ ամուսնալուծեալ կնոջ մը հետ.—գրել առ Ա. տը Պ Բոսթ Ռէսթանթ, գրասենեակ 54։»

Երկու օրէն իւր սենեկապանը 54 րդ. նամակատունը զրկելով տասնըհինգի չափ նամակներ ստացաւ փոքրգրեայ հասցէով։

—Լաւ, ըսաւ կոմսը, հիմա ընտրութեան գանք։

Եւ սիկառ մը վառելով, թաղուեցաւ թիկնաթոռին մէջ եւ այն բազմաթիւ նամակներուն ընթերցանութեան սկսաւ. երբ կարգը վեցերորդ նամակին հասաւ, [illegible]

—Այրի՛, այրի՛, միշտ այրի՛, եւ ամենքն ալ 30էն 45 տարեկան։ Նորութիւն բնաւ չկայ։ Սա նամակն ալ կարդամ եւ վերջացնեմ։ Ալ բաւական է։

Հազիւ թէ բացած նամակին պարունակութիւնը աչքէ անցուց,—գիրը, բաց կանաչ թուղթի վրայ գրուած էր գորսիկ, եւ Ժ. ու Փ. սկզբնատառերուն վրայ [illegible] կար, քաղցրաբոյր, ազնիւ բայց շուրջեղ հոտ մը կը բուրէր,—կոմսը գոհունակ բացագանչութեամբ մը.

—Վերջապէս, ըսաւ, ասիկա քանի մը կը նմանի, գէթ հակիրճ, բայց [illegible]

Ու նորէն կարդաց բարձրաձայն,

Ամուսնալուծուած, 23 տարեկան, գեղեցիկ, հարուստ. գուշէ Պ. Ա. տը Պ.ին տարիքը եւ ֆիզիքականը ձանոյ երեւի աչքիս. խրկել կենդանագիրը ի Նամակատուն, 32, Ժ. Փ. գաղտնապահութիւն կը սպասի։

—Զարմանալի բան, մրմնջեց կոմսը, թուղթը հոտուըտալով, կ'երեւայ ինծի թէ այս անուշ հոտը առած եմ։

Եւ, պահ մը մտածելէ ետք.

—Լա՛ւ, գիրին է սակայն պահանջածը. ինչո՞ւ չի խրկեմ կենդանագիրս... հիմա՛, հիմա՛, չեմ ուշացըներ։

Բացաւ դարակ մը, կենդանագիր մը առաւ, դրաւ անի պահարանի մը մէջ, և լակոնական ոճի մասին իր անծանօթ թղթակցուհիէն ետ չի մնալու դիտմամբ, հետեւեալ հակիրճ տողը գրեց անոր մէջ.

«Պատասխանն անյապաղ, նոյն հասցէին»

Յետոյ, զանգակը հնչեցուց և նամակը խրկեց նամակատուն։

—Վաղը պատասխանը կ'առնեմ, ըսաւ մտքէն։

Բ

Յաջորդ երեկոյին, արդարեւ, կոմսը՝ 54րդ նամակատան դրան առջեւ կեցուց իւր կառքը, և հոն գտաւ սպասած պատասխանը, նոյնպէս խիստ լակոնական. բայց պարունակութիւնը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց իրեն։

Դիմագծութիւնը գէշ չէ։ Կ'ուզէի բարոյապէսը գիտնալ։ Տեսնուիլ տունս ժամը 3էն 5, պուլվար Սէն-Ժէրմէն 12։

ՊԱՌՈՆՈՒՀԻ Ժ. ՏԸ Փ։

—Վա՜յ անիծեալ, ըսաւ կոմսը ձեռքերը շփշփելով, յուսացածէս աւելի շուտ առաջ կ'երթայ գործը, և յուսամ թէ շատ չանցած ամուսնութեան ծանուցումը պիտի հրատարակենք։ Երկու ամուսնալուծեալներ զարմանալի պիտի երեւայ. Ակումբին մէջ ինչե՜ր պիտի լսուին։

Եւ կանաչագոյն նամակը հոտուըտալով՝ քիթը կը քերէր մրմռալով.

—Բայց աս անուշ հոտը ո՞ւր առած եմ։

Գ.

Յաջորդ օրը Պ. տը Պարանտոն իւր ամենէն գեղեցիկ հագուստներն հագած, ածիլուած, կառք նստելով ցոյց տրուած հասցէին տունը գնաց, ուր հասաւ երբ ժամը երեք կը զարնէր։

—Իմացուցէք Պ. Ա. տը Պ. առանց ուրիշ բացատրութեան, ըսաւ սպասաւորին որ իր այցաքարտը կ'ուզէր։

Սպասաւորը զարմացած՝ վերադառնալով քանի մը րոպէէն, ըսաւ.

—Տիկին պառոնուհին կ'աղաչէ պարոնին որ պահ մը սպասել հաճի։

Եւ կապոյտ մետաքսէ վարագոյրներով, կարգ մը մանր մունր սիրուն գեղարուեստով զարդարուած շքեղ զարդասենեակին ներս մտցուց կոմսը. հոն անմիջապէս երկու նամակներէն առած անուշ հոտը քիթին զարնելով կոմսին հոտառական ջիղերը շոյեց։

—Դարձեալ աս հո՜տը, մրմնջեց, բայց ո՞ւր սատանային ծակն առած եմ աս հո՛տը։

Այս միջոցին դուռ մը բացուեցաւ, եւ շնորհալից մատաղ կին մը, խիստ հրապուրիչ, ամենապարզ կերպով հագուած տեսնուեցաւ Պ. տը Պարանտոնի աշակերտ աչքին, որ պոռաց անմիջապէս.

—Դո՛ւք... Ժիւլի՛...

Պառոնուհին շարժում մը ըրաւ, շիկնեցաւ, և իւր այցելուին դէմքը աւելի լաւ զննելու համար մօտը գալով, մրմնջեց բոլորովին շուարած ձեւով մը.

—Բայց չեմ սխալիր... դուք իսկ էք, Ալֆոնս... Ներեցէ՛ք, պարոն տը Պարանտոն...

—Այո՛, ես ինքս եմ, տիկի՛ն... Ի՞նչ կը նշանակէ ուրեմն այս կատակը, կ'աղաչեմ։

—Ասոր մէջ կատակ չի կայ բնաւ. Տեսայ ազդարարութիւնը զոր դուք հրատարակել տուած էիք. ձանձրացած էի իմ... արիութենէս և կրկին ամուսնանալու համար առիթը լաւ երեւցաւ ինծի... նոյնպէս դուք ալ, կ'երեւայ թէ...

—Բայց և այնպէս, կենդանագիրս չճանչցա՞ք...

—Այո՛, պատասխանեց մանկամարդ կինը ժպտելով, բայց տեսէք, ասկէ վեց ամիս առաջ... դէմքերնիդ մորուքով պատած էր... իսկ այժմ ածիլուած ըլլալնիդ բոլորովին կը կերպարանափոխէ ձեզ։

—Զի՛ս ճանչցա՞ք ուրեմն։

—Հաւատացէ՛ք, ո՛չ։

Պահ մը լռութիւն, զոր Պ. տը Պարանտոն խզեց նախ.

—Եւ հիմա լաւագո՞յն կը գտնէք զիս... տիկի՛ն։

—Բայց... ինչո՞ւ չի խոստովանիմ ձեզ... այո՛, աւելի երիտասարդ կ'երեւաք, պարո՛ն։

—Դուք ալ, Ժիւլի՛, պատասխանեց կոմսը մօտենալով, ձեզ այսպէս սիրուն տեսած չէ՛ի երբեք...

—Իրա՞ւ, ըսաւ կինը ժպտելով, կնահաճոյութի՞ւն կ'ընէք, և ինծի՞։

—Հաւատացէ՛ք որ անկեղծ եմ... Ըսէք, կ'աղաչեմ, համարձակօրէն, քիչ մը դիւրագրգիռ չէ՞ինք երկուքնիս ալ։

Մանկամարդ կնոջ այտերը կարմրութիւն մը պատեց, և գլուխը խոնարհեցնելով մեղմաձայն պատասխանեց.

—Ասիկա մտքէս անցաւ արդէն։

Պ. տը Պարանտոն ձեռքը բռնեց այն կնոջ որ իր կինն եղած էր և մրմնջեց.

—Եթէ նորէն... երթայինք քաղաքապետական պաշտօնատունը, կ'ըլլա՞յ, Ժի՛ւլի։

Եւ անոր շրթանց վրայ դրաւ համբոյր մը, փոխադարձն ընդունելով իսկոյն։

—Բայց այս անգամ... [illegible], հարցուց կինը խնդալով։

—Ո՛չ, այո՛։

Եւ վեցամսեայ ամուսնալուծութենէ ետք շարունակեցին իրենց ամուսնական վէպը ուրկից որ թողած էին, [illegible] տը Պարանտոն [illegible]։

ԱԼՖՈՆՍ ՊՈՒՊԻԷՐ

Թարգմ. Վ. Ք.

ՆՈՐ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1894
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. Դ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
14, Սուլթան Համամ ճատտէսի 14.

Սոյն Օրացոյցն որ հրատարակուած է Հասարակաց Կրթութեան Նախարարութեան հրամանաւ, կը պարունակէ ի գլխովին եկեղեցական երգեցողութեան աւուր պաշտաման բոլոր շարականներն ճշգրիւս ըստ կարգաւորութեան Տօնացուցի։

Որպէսզի Օրացոյցն առ հասարակ ամէն կարգի ազգայնոց օգտակար հանդիսանայ, ճոխացեալ է Վիճակագրական այլ եւ այլ կարեւոր ծանօթութեամբք, ինչպէս՝ Օսմանեան Կայսրութիւն, Աւագանի կայսերական պալատան, Նախարարք Բ. Դրան, Մեծ Պաշտօնատարք Մայրաքաղաքիս, Հրամանատարք բանակաց, Կուսակալք նահանգաց եւն. Յատուկ կառավարչութիւնք. Օսմանեան Դեսպանք եւ Նուիրակք յօտար երկիրս, Դեսպանք եւ Հիւպատոսք օտար Տէրութեանց ի Կ. Պոլիս եւն. Ընդհանուր ցանկ Հայազգի Աստիճանաւորաց եւ Պաշտօնէից Օսմ. Տէրութեան.—Հայրապետութիւն Հայոց, Պատրիարքութիւն Հայոց Թուրքիոյ, Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւն, Տեառն Խորհուրդք եւն. Պատրիարքութիւն Ս. Երուսաղէմի, Առաջնորդութիւնք ի Թուրքիա, Հովուութիւնք եւ Կաթողիկոսութիւնք։ Ասոնցմէ զատ կը պարունակէ նաեւ ընդհանուր ցանկ մը համայն Կաթողիկոսաց, Պատրիարքաց, Եպիսկոպոսաց եւ Վարդապետաց՝ որ ի Թուրքիա, ի Ռուսաստան, ի Պարսկաստան եւ այլուր յորում նշանակուած են ձեռնադրութեան կարգաւ որ Կաթողիկոսէ ձեռնադրուիլը եւ այժմ ուր պաշտօնավարելը կամ ուր բնակիլը. Իսկ Վարդապետները նշանակուած են այբուբենի կարգաւ, բոլոր մանրամասնութեամբ։ — Հռովմէական Հայ Հասարակութիւն, Կաթողիկոս - Պատրիարքութիւն, Արքեպիսկոպոսութիւնք, Եպիսկոպոսութիւնք, Կեդր. Վարչութիւն. — Բողոքական Հայ Հասարակութիւն. Ազգապետութիւն. եւ Եկեղեցական միութիւնք։ — Պատրիարքութիւնք եւ Ազգապետք։ — Ընդհանուր ցանկ Հայ բժշկաց իրենց բնակութեան տեղերով.—Հայ փաստաբանք Օսմանեան եւ խառն դատարանաց, իրենց հասցէներով։ — Ազգ.

ԳԻՆ 40 ՓՐՑ.

ՆՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՒՂՈՍ ՄԻՆՏՈՒՏՃԵԱՆԻ

Հեղինակը քաջալերուելով իւր նախորդ երկերուն գտած ջերմ ընդունելութենէն, այս անգամ հրատարակած է

ՔԱՐՄԷՆ ՍԻԼՎԱ ՓՈԼՔԱ
CARMEN—SILVA POLKA

Դաշնակի համար, այնքան սիրամալուր որչափ գեղեցիկ. կեդրոնատեղի՝ Ս. Յովսէփեան եւ Զ. Թորոսեան գրատուն-Թղթավաճառանոցներն ի Պաղճէ Գարու։ Նոյնպէս ի Բերա բոլոր երաժշտական գործոց վաճառատուններ։ Գին 5 ղրուշ։ 912 3—3

Ընդդէմ պնդութեան Վիշի — լուծիչ փոշի։

ԵԹԷ ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է

կասեցնել տարիներուն ընթացքը, կարելի է սակայն կասեցնել ծերութեան ընթացքը։ Ասոր համար գործածելու է ՏԻԱՑԱՆ ՍԱՌԱ ՊԵՌՆԱՐ բրնձափոշին ՄԱՋԻՒԵՐ ԵՒ ԸՆԿ. տուն, Փարիզ, Ավէնիւ տը լ'Օբերա, 32։ Այս հրաշալի համայնքին (Քիմ...) շնորհիւ դէմքը երիտասարդութեամբ կը շողշողայ, մորթը թարմութեամբ անխախտ և կնճիռ, եթէ արդէն իր աղեսալի ներկայութիւնը յայտնած է, անմիջապէս կ'անհետի։ Մէկ խօսքով տուիք մը մէջ փոխուած են գեղեցկուհին, երիտասարդութիւն իրենց բացցի փայլով և իրենց յաղթական հրապուրանքով։

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած ծանուցման մը վրայ, Քոնեաք Քոնեոքի։ Այս ընտիր քոնեաք, որուն ազնուութիւնն ու օգտակարութիւնը հռչակուած են մեծամեծ բժիշկներ, կարեւոր ծառայութիւն մը կուտայ մասնաւորաբար հասարակութեան, փափուկ հիւանդութիւններուն մէջ։ Անոր գործածութիւնը կրնայ նպաստել սեւ կասկածելի հիւանդութենէ զերծ մնալու։

ՄԻՍՔԻՔ

Երաստո եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ [illegible] 691

ՊՐԱՎԷԻ ՔԻՆԻ

Կազդուրիչ, Սննդարար և Զօրացուցիչ
Գօղս, Գօզա, Կուսրանա և Գարաւէ բաղադրեալ
Ջղային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան
Ցեխերական և Մտաւորական յոգնութեան նաև մանաւանդ Ապաքինութեան
ժամանակի խիստ օգտակար է։
Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։
Կեդրոնատեղին է ի վաճառատան Վ. Գասապեան
Կոստանդնուպոլիս. Պաղճէ Գարու թիւ 13.

Կը գտնուի Կ. Պոլիս, Տ. Մ. Մեզիրիի քով, կեդրոնական դեղավաճառանոց և Վինսան Գասապեան, դեղավաճառ, Պաղճէ-Գարու։

ԼԱՆՕԼԻՆ
ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։
ԴԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ [illegible]։

Կը գտնուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաստան-խան։ 921

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԻՆ ՊԻՐ ՉԷՇԻՏ
ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ՔԱՊՈՒ
ՄԵԾ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԹԻՒ 21

Ֆրանսական, անգլիական եւ գերմանական ընտիր ապրանքներէ զանազան տեսակ շապիկ, գոլլար, թաշկինակ, փողկապ, ձեռնոց, ֆլանել, հովանոց, կաշեայ պայուսակ, կարի եւ սիկարի տուփեր, ալպոմներ, արդուզարդի տուփեր, փլիսշապատ կարի կազմած, սեղանի վրայ դրուելիք զարդարուն ժամացոյցներ, լամպաներ, աշտանակներ եւ արուեստական ծաղիկներ։ Ամեն տեսակ հոտոլյն, հոտաւէտ օճառ, խոզանակ, սանտր, անգլիական մկրատ եւ զմելի, մետաղեայ պատառաքաղ, դգալ, դանակ եւ թէյի սպասներ, արծաթեայ եւ մետաղեայ ապարանջան, զռավաթի ասեղ եւ թեւի կոճակներ, շատ սիրուն կողովներ կարի պէտքերու եւ շաքարի համար, պէզիկի մաքրեալ եւ վերջապէս ամէն տեսակ յատուկ գեղեցիկ եւ օգտակար խաղալիքներ։

Սակարկութիւն չկայ, գիներ չափաւոր։

Կաղանդի շատ սիրուն եւ գեղեցիկ նուէրներ՝ ամեն հասակի յարմար։ 902 11—21

ՏՈՔԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած ըլլալով՝ իւր բնակութիւնը հաստատած է Սամաթիա Սուլու Մանասթըր ճատտէսի թիւ 146 տունը, ու պատրաստ է ամեն օր իրեն դիմող հիւանդները դարմանել, մանրազնին և մասնաւոր հոգածութեամբ։ Չորեքշաբթի օրերը ժամը 6—9 (Ը. Թ.) աղքատ հիւանդներն ձրիաբար դարմանելու յատկացուցած է։ Նաեւ կը գտնուի ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 7½—9½ (Ը. Թ.) ՄԱՔՐԻՔԻՒՂ Վարոր Իսկէլէսի ճատտէսի թիւ 25 տունին, երեքշաբթի օրերն դիմող հիւանդներն ձրիաբար կը դարմանէ։

Յիշեալ բժիշկը ճարտարութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ձըղէ կանանց ներքին հիւանդութեան տեսակն, որմէ կախում ունի, կարճ միջոցի մէջ հիւանդաց բուժումը։
895 12—23

ԵՆՈՎՔ ԱՐԶՐՄԱՆԵԱՆ
ԿՕՇԿԱԿԱՐ
Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Մեծ Եօլճի խան, Վերի յարկ թիւ 9

Կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան թէ իր կեդրոնն ընդարձակած եւ բարեփոխած է. մասնագէտ է խաղ, կաղ եւ կոր ոտքերու համար երկիւ մարդոց եւ կանանց կօշիկներ շինելու։ Փարիզեան եւ անգլիական ճաշակով յոյժ գեղեցիկ կօշիկներ կը պատրաստէ. ունի նաեւ [illegible] գաղղիական ապրանքներ, [illegible] զանազան տեսակներու ապրանքներ։ Դիւրութիւն մը ընծայելու համար հասարակութեան, 100ին 40 կանխավճար, իսկ մնացեալը շաբաթէ շաբաթ 10 [illegible] յարմարութեամբ։ 10—10

[illegible]
Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 188[illegible]
Պարոնայք Սէրօ և Պօօւն,
[illegible]
ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ
[illegible]

ԻՎԱՆ ՁԱՓԸ ՍԱՐԱՄԲԷԼԻ

Բիրինճի գըրգըմ կէօմլէք նէֆս Էսկինէ եարդըմը գըրէքի ճէոխտ 50,000 [illegible] 6 ղր. 6 փարա, [illegible] 5000 [illegible] 3 ղր. [illegible] 150,000 [illegible] 4 ղր. 30 փարա [illegible] 100ին 5 [illegible]
Նօ. 2 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 "ՖԻՆԻՔՍ" Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ. վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, կամուրջի գէմ, Քօմիսիոն խանի անկիւնը։

ԻՒԱՆ ՊԱՇԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Տուրքէի ասքէրիյէ տէրունինտէ բուլճը տուքքեանը իճարէ վիրիլէճէկի վէ քեանունը էվվէլին 6ընճը կիւնի զարարը իթա զըլընաճագը ձիւէլթլէ միւտտէթը մեզքիւրէ զարփընտա մազամը Սէրասքէրի մաւհասէլամէթը տուիրէսի չուայի մալս սուլէյնէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 1 2—3

Բօթին չէրիտի տրչունը ճէտիտ 1000 իլա 000 պէնէր տրչունը ճէտիտի 17 փարա, պալը միւմար գըէլի ճէտիտ 00 իլա 500 պէնէր գըէլի ճէտիտի 9 պուչ, թիւսուր չէնպէր գըէլի ճէտիտ 300, պէնէր գըէլի ճէտիտի 1 ղրշ. 10 փարա։

Էսլիսէ անտարը իլէ Պէյքօզ Տասպարխանէսի իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասատա օլան 3 գալէմ էշեա փիյաթ միւրագգամլարը իլէ թալիպլէրի հօշտօրինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին 6ընճը կիւնինէ գատար պէնէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունուպ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկլէրինտէն իթ սալըն վէ իրթէսի կիւնի 10 ունտէ 5 Թէնզիլէնէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 48 3—3

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՈՒՈՆԻ

Ցիշեալ քոնեաքը տարրալուծումով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արծաթ շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանքային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրինհամի, Պ. Ծաննի, Մավրուէէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան Թիւ 6, Ֆինճանճըլար Նորկի Գոլարիտի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Քիրեաքիտիի դեղարանը, Կոսկա Թրամվէյի կայարանն՝ Կարապետ Ս. Պրէպէրեան դեղարան, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին գազինօճի Ալիքսանին քով, Բերա Թագսիմ 54 թիւ շաքարավաճառ Համի Սարիմի քով եւ ուր ամեն տեղ։ 392

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ Ե. Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
ԹԷՅԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՔ

Պօլիս Պաղչէ Գաբու Ճէլէպօղլու խանի կից Թիւ 10

Այս մթերանոցին մէջ, որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է, կը վաճառուին Չինաստանի և Ծեյլոնի ամենաընտիր թէյերը։ Այս թէյեր աննման են իրենց համով, հոտով և գոյնով։ Դիմողք ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ Այս ընկերութիւնը Թուրքիոյ ամեն կողմերու մէջ մասնաճիւղեր ունի և շատ դիւրին է ամեն կողմ գտնել։ Ասոնց կեղծերը չինուած ըլլալով, պէտք է ուշադրութիւն ընել վերոյգրեալ կարին։ 803 36—60

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 6/18 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին ետ միջօրէի։

Գշ. 7/19 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. վերադարձ [illegible]։

Դշ. 8/20 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, [illegible] ժամ 10ին։

Դշ. 8/20 Սուրհանդակ դէպի Սեւ ծով [illegible] նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում [illegible] ժամը 11ին։

Եշ. 9/21 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ. — Նոյ. 7/19 երեքշաբթի օրը կ'երթեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիէսթի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւն։ 605

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամէն երկու անգամ կը բանին Լիվէրփուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավոնիա	5587	[illegible]	2398
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
[illegible]	4557	Բալմիրա	2144
[illegible]	2148	[illegible]	899
[illegible]	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Շէրպուրկ շոգենաւը, Նաւապետ [illegible], Լիվէրփուլէն աստ կը հասնի դէպի դեկտեմբեր 21 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիսօն խան, Թիւ 401
Ղալաթիա
17

ԻՔՄՔԲՈՒ ՎԻԹԳԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՃԻՒՂԸ

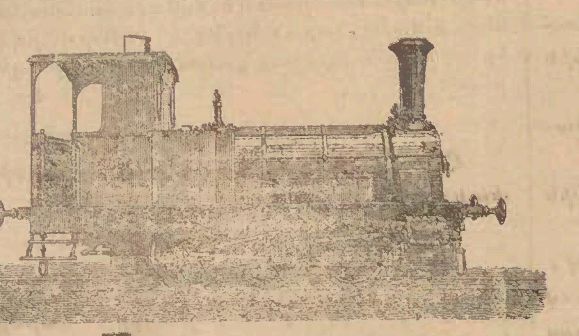

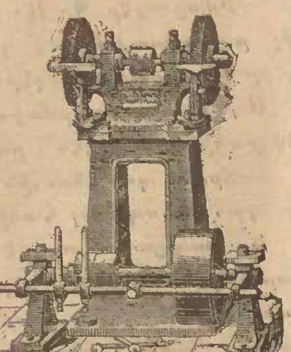

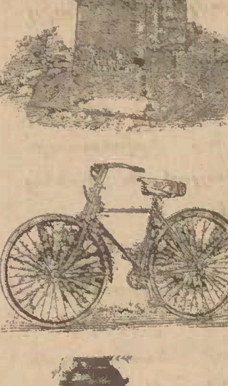

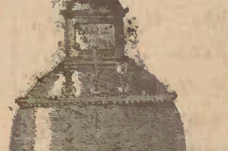

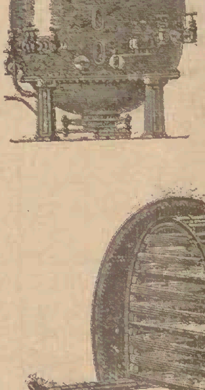

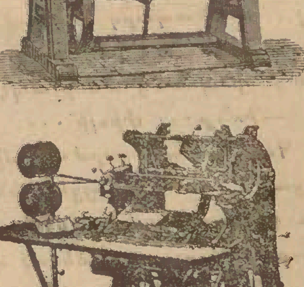

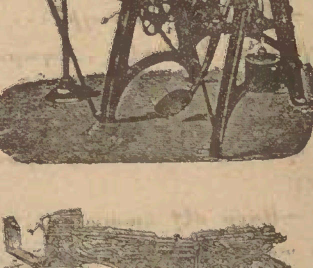

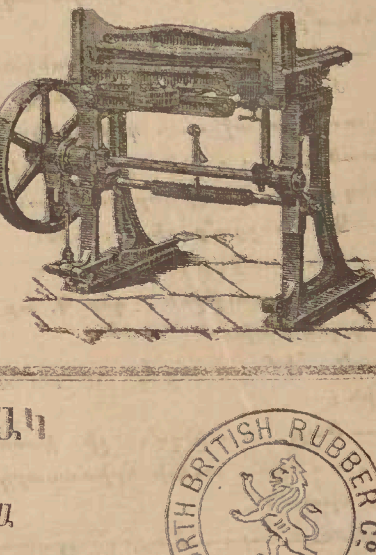

Մեքենաներու և գերմանական արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բերչէմպէ Բազար, Թիճարէթ խան (նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Ռէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, ծածուկին եայլն, եայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու պետական վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուի միշտ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, խոհանոցի նիւթերու, գերմանական լինօլէօմի և այլոց վաճառքներու։ 798

ՔԱՈՒՉՈՒՔ ՄՈՒՃԱԿ
(ԼԱՍԹԻՔ)
(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուքէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակին վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յանձնարարած փոփոխութեանց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաուչուքէ շինուած խիստ ձեւաւոր և դիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հիւնցանէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կրնկան մէջ եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուքէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը գտնուի առիւծ եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արմաստ շուկան, Համտիզատէ Բրիթանիք էֆ.ի քով, և ի Սելանիկ պէզէսթէն շուկան գասքաֆ Աճմէտ Մէհմէտ Օղլուի քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու Գօժամանի օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 37—45

ԴԻՆ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՑՐՏԻ

Տարթօր Ալյէրի ջերմային հիւանդութեան այ դէմ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ [illegible], է գաւնոտամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յաւէտ հոգած ճահճային վայրերու ջերմէն կրնան [illegible] տաքահրդեհ օդերէն, որուն ազդեցութեան [illegible] [illegible] յարափոփոխ է նորա [illegible] ազդեցութիւնը [illegible]։ Այս ֆիզիքական [illegible] [illegible] օդին մէջ [illegible] [illegible] [illegible] մինչդեռ որք [illegible] կը մոնեն արեան մէջ, կը խանգարեն [illegible] [illegible] կը բերէն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible], և արեան թունաւորում. որոց ամենաններ [illegible] է. ջերմ և սարսուռ, Թաքուն ջերմ [illegible] ջերմ, [illegible] ջերմ մաղձային [illegible] և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պաշտպանելով հիւանդութիւնք կը զատէն այն տեղեր ուր մթնոլորտն [illegible] և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ [illegible] վայրերէ մանաւանդ նիւթերէ, կամ քաղ [illegible] և [illegible] [illegible] թունաւոր կազերով, զոր մարդիկ [illegible]։

Այս ջերմի ու տենդից դեղը կը ըլլէ այլ [illegible] [illegible] [illegible] կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ [illegible] և [illegible] է [illegible], միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և Իւրաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 614

HAMBURC MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8,000,000
Պահեստի գրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բ[illegible] [illegible] և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
894
ԳԱՒՐԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պօլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14.

ՀԸՐՍԸՆԵԿԸՆ ՃՕՂԿԸՓՈՒՆՍ.
ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ, ՄԱԶԵՐՈՒՆ ԳՈՅՆԸ, ՄԻՇՏ ՃՕՂԿԸՓԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամենն մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուլիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելէն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խնկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուընները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գոյնով և բուրմամբ։ Սաւոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ընհետ կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ ասամեն բանով՝ անկարելի կ'ընէ մտնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

[illegible] մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. Հ. Քիւլիւքեան եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Էմինէօնու Բալուքպազար, Եէնիքաբու Քալարըըմ, Ղալաթիա փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Քիւլիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին դիմաց, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Քանտիլլի, բրիտանական դեղարանը և Իպէօր, Հաստվաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք ստանց քավչուէ յինտրի արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ատամները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ատամի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

ՌՈՒՍԱՑ ԷՔՍՔԼՈՒՆԾ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ
ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ ոսկի քան Անգղ. ոսկի [illegible]000000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » [illegible]000000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ [illegible] և [illegible] ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և [illegible] առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
726
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂԻՑ ՓՈՒՍՖ ԻՒՂ
Իփոփոֆիթ աղ շոլ և սոտայով
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ
ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իփոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փոքրիկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով.
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՄԵՐ ԵՒ ՀԱՌՐԵԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԵԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԼ.
Ն. ՔԱՔԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլէն և Պոլսէն դէպի կանոնաւոր երթեւեկ

«Արմէնիա» շոգենաւը դեկտ. 16ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպի ի Պաթում, հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

«Մինկրէլի» շոգենաւը, դեկտ. 19ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեան ընկերութեան հետ միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և աւելի տեղեկութեան
Նաւուղիէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՔՍՈՒԼ
477
Մումհանէ Ալթէ Քրան.

[illegible] ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
[illegible]
[illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	2000	[illegible]	1000	[illegible]	3200
[illegible]	1000	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1700
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2500	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1000	[illegible]	1000
[illegible]	2000	[illegible]	1200	[illegible]	2500
[illegible]	2000	[illegible]	2000	[illegible]	1400
[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	8500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2000	[illegible]	4000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2200
[illegible]	2000	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	4300
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	1200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	900
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	3600
[illegible]	[illegible]	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	[illegible]	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					8000
[illegible]					8000
[illegible]					8100

Հօրուէյ Թօմէր շոգենաւն ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 4ին և 18ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի
Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւնիր խան, Ղալաթիա
858

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Թեբէս	4000	Օսիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեբթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերու	3000
Թիպօ	3250	Լոգիւս	800
Մակալա	3250	Օլինթոս	800
Մարիօթիս	3250	Սեփիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըր.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ